

Razburkani tedni

Letošnja jesen je prinesla v političnem življenju Avstrije marsikatera presenečenja in spremembe. Po vrsti so bile občinske volitve v Celovcu, v Salzburgu, nato pa na Zgornjem Avstrijskem, kjer so bile istočasno tudi deželnozborske volitve. Povsod so socialisti močno napredovali, na Zgornjem Avstrijskem so dosegli pri deželnozborskih volitvah celo več glasov kot Avstrijska ljudska stranka, kljub temu da je veljala dežela doslej izključno za domeno OeVP. Trenutno tečejo pogajanja za deželnega glavarja, ki je pripadal doslej Avstrijski ljudski stranki.

V čem so vzroki nazadovanja OeVP in v čem vzroki za uspehe socialistov? Vemo, da so vsa mesta v sedanji avstrijski vladi v rokah Avstrijske ljudske stranke. To pa nalaga stranki tudi večjo odgovornost. Njeno delo mora biti nujno osredotočeno na državno politiko. Člani kabineta so močno obremenjeni z vladnimi posli, tako da jim skoro ne preostane časa za delo na terenu, za vsestransko informacijo avstrijskega prebivalstva o posameznih vladnih ukrepih. To je bilo opaziti predvsem v zvezi z vprašanji državnega proračuna za leto 1968. Dejstva, da se nahaja tudi avstrijsko gospodarstvo — kot evropsko gospodarstvo sploh — v krizi, nihče ne zanika. Zaradi tega je bilo treba pripraviti proračun, ki bi ustrezal sedanjim gospodarskim razmeram in zagotovil avstrijskemu prebivalstvu tudi za naprej delovna mesta ter dosedanje blagostanje. Ker letni dohodek iz avstrijskega gospodarstva daleč ni tak, da bi bilo možno državi kriti vse potrebne izdatke, je razumljivo, ako je skušal pri pogajanjih za državni proračun izbiti od finančnega ministra vsak član avstrijske vlade čim več za potrebe svojega resorja. Močno zapostavljeno je v Avstriji kulturno področje, kljub temu da se država zelo trudi, da bi kulturnim potrebam kolikor le mogoče ustregla. A tudi kmetijstvo se nahaja v nezaviljivem položaju. Tako bi mogli nadaljevati z naštevanjem tudi še drugih področij, kjer primanjkuje prepotrebni finančnih sredstev.

Vendar je bilo kljub težavam možno predložiti avstrijskemu državnemu zboru pravočasno proračun, o katerem razpravlja trenutno parlament. Kljub temu da ga socialistična opozicija s svobodnjaško stranko označuje kot najslabši proračun, ki ga je doslej predložila kaka avstrijska vlada parlamentu, pa je treba vendar ob vsem tem videti, da sloni proračun na realnih postavkah ter Avstrijcem tudi v prihodnjem letu ne bo treba biti v skrbeh za njihov dohodek.

Medtem ko se je vlada trudila za proračun, pa so bili člani avstrijske vlade podvrženi masovni kritiki po opoziciji, ki je slikala naše gospodarske prilike v najslabši luči, da bi s tem dokazala, kako je vsepovsod odpovedala Klausova politika. V tej zvezi je zanimivo, da je bila predvsem socialistična stranka tista, ki ji niso šli v račun stiki kanclerja dr. Klause z vzhodnimi državami. Ker so nastale težave glede izvoza v države Evropskega gospodarskega prostora ter ni pričakovati, da bi uspeli Avstriji v doglednem času na kateri koli način povezava z EWG, je razumljivo, ako išče sedanja avstrijska vlada za državo nova tržišča. Preuranjeno bi bilo govoriti o tozadevnih političnih uspehih, treba pa je videti ob vsem tem, da je pot navezovanja in utrjevanja gospodarskih stikov z vzhodnimi državami prav tako nujna kot gospodarska naslonitev Avstrije na Zapad.

Znano je tudi, da je nemško-nacionalistična miselnost v avstrijskem prebivalstvu

Papež Pavel VI. hudo bolan

Bolezen sv. očeta Pavla VI. se je ob koncu tedna močno poslabšala. Kot znano boleha papež na vnetju mehurja in ledvic. (O tem smo že poročali v septembru.) Sv. oče je imel v noči od sobote, 28. na nedeljo, 29. oktobra, visoko vročino, in se za tegadelj ni mogel udeležiti svečane zaključne sv. maše v cerkvi sv. Petra ob zaključku škofovske sinode.

Minulo soboto zvečer, nekaj pred odhodom carigradskega pravoslavne arhiepiskopa in vasilijenskega patriarha Atenagore — ta je prispel v petek, 27. oktobra v Vatikan na obisk k papežu Pavlu VI. Oba cerkvena poglavarja sta se pogovarjala, kako bi zgladila spor, ki traja med pravoslavno in katoliško Cerkvijo že 900 let — je dobil sv. oče Pavel VI. visoko vročino. Zato ni izključeno, da bodo morali zdravniki predvideno operacijo bolnika — določena med 5. in 10. novembrom — preložiti na poznejši čas, da se bo stanje 70-letnega papeža izboljšalo.

Njegovi zdravniki so se zadnji čas zama trudili, da bi ga odvrnili od napornega dela: konec septembra se je pričela škofovska sinoda, kateri je moral sv. oče ravno ob zaključku posvetiti izredno pozornost.

Z občnega zbora Kmečke gospodarske zveze

Govorila sta zbornični svetnik, podžupan Mirko Kumer in tajnik naše kmečko-gospodarske zveze dr. Marko Dumpelnik

Naša duhovna smer

Udeleženci občnega zbora Kmečke zveze so se zbrali v nedeljo, dne 29. oktobra, najprej v kapeli Mohorjevega doma v Celovcu k skupni božji službi, ki jo je opravil g. prelat Aleš Zechner. Med mašo je bilo ljudsko petje, skupina dijakov pa je opešala sveto daritev z aktivnim sodelovanjem tako ob oltarju kot s prošnjami spevi. Gospod prelat je navezal svoj nagovor na evangelij ob prazniku Kristusa Kralja, ki je kralj vsega človeštva, vrelc, iz katerega izvirajo vse milosti. Naše življenje naj poteka ob Njem, veselje in trpljenje vsakdanjega življenja naj sprejemamo ponižno in Bogu vdano. Prav kmet je tisti, ki občuti v stvarstvu najbolj bližino in vsemogočnost božjo, je po vernosti tudi najbolj navezan na Cerkev. Kmečki živelj je med koroškimi Slovenci nosilec bogate krščanske tradicije.

Poročilo kmečkih zastopnikov

Občni zbor je bil v prosvetni dvorani Mohorjevega doma. Vodil ga je predsednik gospodarske zveze g. Fric Kumer. Med udeleženci občnega zbora so bili tudi: g. prelat Aleš Zechner, predsednik Narodnega sveta dr. Valentin Inzko ter zastopnik koroških Slovencev v Deželni kmetijski zbornici, pliberški podžupan Mirko Kumer.

še precej močna. Za to vedo tudi socialisti ter se ne čudimo, ako so demagoško napadali državniške obiske kanclerja Klause v deželah Podonavja. Pri celovških volitvah je moral v okviru socialističnega zborovanja spregovoriti celo župan iz Münchna, da bi se ja na ta način podčrtala povezava z Zapadno Nemčijo. Naenkrat so odkrili socialisti zapadno evropsko kulturo in civilizacijo, ki jo je treba braniti pred komunističnim Vzhodom.

Iz vsega tega je razvidno, da je laže kritizirati, kot nositi odgovornost za gospodarsko in politično stabilnost v državi. Socialistom je zaenkrat uspelo zmobilizirati pri

Hkrati pa so v Vatikanu zborovali laiki; in prejšnji teden je prispel patriarh Atenagora, kot omenjamo o tem zgoraj.

Pri nedeljski slavnostni božji službi so razglasili za blaženega nekega Francoza. Razglasitev za blaženega more samo papež določiti. Iz tega, da je moral sv. oče odpovedati udeležbo pri tem svečanem dejanju in so njegov slavnostni govor samo prebrali, lahko sklepamo, kako se je zdravje sv. očeta Pavla VI. poslabšalo.

Škofovska sinoda se je zaključila minulo soboto zvečer z mirovnim pozivom na ves svet. Sinoda se je med enomesečno debato bavila z načeli za reformo cerkvenega prava, ogroženostjo vere, ateizmom, novim redom za izobrazbo duhovnikov, z nadaljevanjem liturgične reforme in z reformo mešanih zakonov.

V vprašanju mešanih zakonov ostane vse pri starem. Za katoliško Cerkev velja zakon še nadalje le tedaj, če ga je sklenil katoliški duhovnik. Edino v vprašanju podelitve dispenze (odveze) za katoličane, je sinoda priporočila olajšave: v bodoče naj bi pristojni škof kakemu katoličanu dovolil zakon z nekatoličanom.

Predsednik KGZ Fric Kumer je omenil, da je bil zadnji občni zbor pred dvema letoma. V tem obdobju je bilo treba izvesti volitve v Dež. kmetijsko zbornico, v okrajna kmečka zastopstva in v krajevne kmečke odbore. Poleg tega je pomagala naša kmečko-gospodarska zveza soustvariti pogoje za skupno kmetijsko šolo v Podravljah. Za to so bili potrebni razgovori in sporazumi. V preteklem šolskem letu se je vršil prvokrat na podravelski šoli tečaj, v okviru katerega so poučevale tudi naše učne moči. Ze samo dejstvo, da je bilo možno izvesti volitve v kmetijsko zbornico s samostojno listo ter ohraniti koroškimi Slovencem s skupnimi močmi kmetijsko šolo, kaže, da je Kmečka gospodarska zveza pravilno pojmovala svoje delo, ki ga je zadnji občni zbor začrtal naši organizaciji.

Nato je spregovoril tajnik Kmečke gospodarske zveze dr. Marko Dumpelnik. Podal je v svojem poročilu med drugim podrobno analizo o volitvah v Deželno kmetijsko zbornico. Poudaril je, da smo koroški Slovenci pri volitvah delom asicer nazadovali — nakazal je tudi vzroke za to — da pa smo si na drugi strani zagotovili v marsikateri občini dvojezičnega ozemlja mesto predsednika krajevnega kmečkega odbora. Mirko Kumer pa je bil zbornični svetnik Deželne kmetijske zbornice izvoljen v de-

volitvah zadnjih tednov v precejšnji meri javno mnenje. Vendar se ob vsem tem avstrijsko prebivalstvo dobro zaveda, da tudi socialistom ne bi šlo drugače kot OeVP, ako bi morala SPOe nositi glavno odgovornost v državi kot vladna stranka.

Ne glede na vse to, pa bo morala Ljudska stranka resno razmišljati o tem, kako si bo mogla pridobiti spet nazaj zaupanje, ki ga je še do nedavnega uživala v najširših plasteh avstrijskega prebivalstva. Kajti mimo tega, da so ostala marsikatera vprašanja doslej nerešena, vlada ne more. Med nje spada tudi slej ko prej odprto mišinsko vprašanje v deželi.

želno kmečko predstavništvo za dobo šestih let.

Nato je prešel dr. Dumpelnik v svojem poročilu na zadeve slovenske kmetijske šole, nakazal je delovno področje Kmečke gospodarske zveze po občinah, opozoril na tozadevne možnosti v okrajih ter omenil, kako je skušala naša kmečka organizacija zastopati v pretekli poslovni dobi interese našega prebivalstva na podeželju. Poudaril je tudi, kar ni bilo storjenega ter v tej zvezi podčrtal potrebo po smotrnem strokovnem šolanju našega kmečkega kadra.

Naš predstavnik v kmetijski zbornici

Sledilo je poročilo slovenskega zastopnika v Deželni kmetijski zbornici, zborničnega svetnika Mirka Kumra. Svoje poročilo je osredotočil na trenutne probleme kmetijstva in zadnje zasedanje Deželne kmetijske zbornice. Naše gospodarstvo označuje povišana produkcija, ki jo je treba prilagoditi trgu. Položaj delovnih moči na kmetijah se je v primerjavi z lanskim letom rahlo izboljšal. Zaslugek je bil nekoliko višji. Misliti na dejstvo, da je odšlo v zadnjem času 219.000 ljudi s kmetov v druge poklice. Ta proces še ni zaključen. Le 20 odst. Avstrijcev je še zaposlenih v kmetijstvu, v zapadni Evropi še manj. Ker je na kmetijah pomanjkanje delovne sile, si je treba pomagati s stroji, ki so kmete stali 9 milijard šilingov. Produktivnost se je zvišala. Vendar so se izdatki zvišali hitreje kot dohodki. Danes znaša dohodek na delovno silo letno 27.300 šilingov, dočim je znašal leta 1952 le 14.000 šil. Cilj avstrijske agrarne politike je v tem, da bi se kmečkemu človeku zagotovil red in zadovoljiv dohodek. Zaradi tega je potrebna:

1. Strukturna politika: povsod pota, kjer je potrebno, tudi žičnice, zložitev zemljišč v dolini. 500.000 ha je doslej že zloženih, 1.500.000 pa jih bo v bodoče še zloženih. Povečava posesti naj bo davka prosta.

2. Investicijska politika: z dodelitvijo kreditov z nizkimi obrestmi. Breme, ki ga tozadevno nosi država, je visoko.

3. Pozornost trgu in cenam. Sicer smo prišli iz pomanjkanja v izobilje, vendar so s tem v zvezi nastale težave s prodajo. Predvsem nastajajo težave pri izvozu v države — članice — Evropske gospodarske skupnosti. Država rentabilen izvoz omogoča s precejšnjimi prispevki.

Pri svinjah je cena 50 grošev več kot lani. Vendar bodo nastale težave v zimskih mesecih. Tbc je bilo možno izločiti iz naših hlevov. Lesa je podrl 125 milijonov kubičnih metrov, na Koroškem, 2 milijona. Glede prodaje lesa vse kaže, da je prav, ako prodajo zadržimo, dokler se položaj ne izboljša.

Mlečna produkcija se je močno zvišala. Vzhod je na tem področju velik konkurent. Uvažava v Avstrijo presno maslo po 10 šilingov kilogram.

4. Socialna politika. Prinesla nam je zboljšanje.

5. Izobraževalna politika. Tozadevno misli ministrstvo za kmetijstvo na spremembo celotnega šolskega sistema. Vendar je potrebna za to v parlamentu dvetretjinska večina. Malo ima kmečko prebivalstvo srednješolske mladine.

Glede prodaje govedi je položaj tak, da znašajo tozadevni dohodki kmetijstva na Koroškem 70 — 80 odstotkov. Do konca meseca julija je znašal izvoz 8000 goved, lani 4000. Kljub temu je še vedno preveč živine, ki je zaenkrat ni mogoče izvažati. Govedo je 17 grošev dražje kot lani. Leta 1968 bo cena boljše. Draga pa je plemenska živina, posebno pri bikih do 15.000 šil. za bika. Konji, posebno žrebeta, gredo v denar. Razveseljivo je tudi, da se je po-
(Nadaljevanje na 5. strani)

Politični teden

Po svetu . . .

INDONEZIJA PREKINILA DIPLOMATSKO ODNOSI S KITAJSKO

Po nujni seji indonezijske vlade, ki jo je sklical pred kratkim general Suharto, so sporočili, da je Indonezija sklenila prekiniti diplomatske odnose s Kitajsko. Zadeveno sporočilo pravi, da indonezijsko poslanstvo v Pekingu ne more več delovati. »Zaradi napadov demonstrantov, ki so jih organizirali, da bi zažgali, uničili in razdejali vse, kar so našli, pravi sporočilo, je diplomatom in nameščencem ostala samo obleka, ki so jo imeli na sebi.«

Prekinitev diplomatskih odnosov s Kitajsko je zadnje dejanje postopnega slabšanja odnosov med obema državama, ki je doseglo vrhunec v zadnjih tednih z razdejanjem indonezijskega poslanstva v Pekingu in kitajskega poslanstva v Džakarti.

Sporočilo pravi, da so odpoklic indonezijskega diplomatskega osebja iz Pekinga sklenili iz naslednjih razlogov.

- Osebna varnost članov indonezijskega poslanstva ni zajamčena.

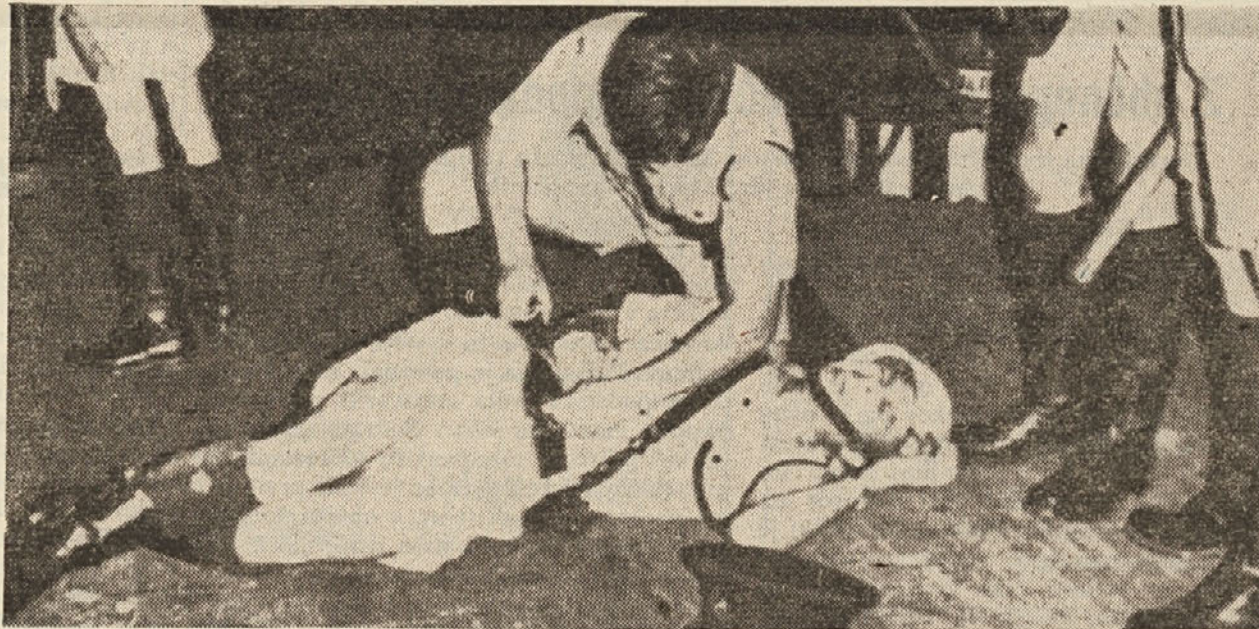
- Niso zajamčene olajšave in zveze, ki bi omogočile poslanstvu delovanje.

- Ni bila sprejeta zahteva po novem poslopiju kot odškodnini za izgubo poslopja poslanstva.

Sporočilo pravi dalje, da bodo indonezijske oblasti dovolile pristanek kitajskemu letalu v Džakarti, da repatriira osebje kitajskega poslanstva šele tedaj, ko bodo vsi diplomati in vse osebje indonezijskega poslanstva v Pekingu prišli na varno v Hong Kong.

Sklep indonezijske vlade je bil sporočen pekinški vladi. Osem indonezijskih diplomatov v Pekingu je praktično v hišnem zaporu.

UGRABITVE IN BOMBE V HONG KONGU. Angleški minister za Britansko skupnost (Commonwealth) lord Shepherd je obiskal Hong Kong, kitajsko mesto, ki je še pod angleško upravo. Med njegovim obiskom so se vrstile bombne eksplozije druga za drugo. Kitajski komunisti nagajajo angleški upravi, kakor le morejo. V enem samem dnevu je v mestu eksplodiralo 210 bomb. Metali so jih navadno iz večnadstropnih hiš, in to v mestnih četrtih, kjer prebiva po večini kitajsko prebivalstvo. Evropska kolonija ni bila posebno prizadeta. Ranjenih je bilo 54 oseb. Pokanje bomb je trajalo pravzaprav osem dni, poleg vsega je bil ugrabljen tudi angleški policijski inšpektor in odpeljan čez mejo na Kitajsko. Na sliki vidimo policaja, ki je bil pri neki bombni eksploziji težko ranjen.

POGODBA O VESOLJU STOPILA V VELJAVO

Pred tremi tedni je stopila v veljavo pogodba o miroljubni uporabi vesolja, ko so tri države podpisnice, t. j. Združene države Amerike, Sovjetska zveza in Velika Britanija položile ratifikacijske listine. Kakor je znano, je bila pogodba podpisana 27. januarja letos istočasno v Moskvi, Washingtonu in Londonu.

Ameriški predsednik Johnson je podpisal v Beli hiši ratifikacijsko listino ob navzočnosti sovjetskega in britanskega poslanika ter predstavnikov drugih držav, ki so tudi podpisale ratifikacijske listine.

Johnson je ugotovil, da je prvo desetletje vesoljske dobe bilo označeno s konkurenco, drugo desetletje pa bi moralo biti označeno z vedno tesnejšim sodelovanjem ne samo med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike, temveč med vsemi državami.

Naš list je o prepovedi atomskega orožja precej podrobno pisal v januarški številki 4. Kaj pravi ta sporazum ali pogodba?

- Da je prepovedano pošiljati jedrsko orožje in druga podobna sredstva za množično uničevanje na pot okoli Zemlje, na Mesec in na druga nebesna telesa.

- Nobena dežela si ne sme lastiti ozemeljskih pravic in nadoblasti nad nebesnimi telesi.

- Velikanskega pomena je sporazum, da

ne sme nobena dežela prevažati atomskega orožja v vesolje, da je torej prepovedano pošiljanje zemeljskih satelitov, ki bi nosili atomske bombe.

To je že drugi sporazum Zahoda z Vzhodom in o nadzorstvu atomskega orožja; prvi tak sporazum je bila »Moskovska atomska pogodba« avgusta leta 1963. (Ta pogodba prepoveduje poskuse z jedrskimi bombami v ozračju, pod vodo in na zemlji.)

NOVI SEDEŽ ORGANIZACIJE SEVERNOATLANTSKEGA PAKTA

Dne 17. oktobra so v Bruslju odprli nov sedež Atlantskega pakta. Zgradili so ga v predmestju, v neposredni bližini avtomobilske ceste, ki povezuje belgijsko prestolnico z mednarodnim letališčem.

Glavni tajnik te vojaške zveze Manlio Brosio je sprejel dopoldne ključne stavb, v katerih je 1320 pisarn, 15 konferenčnih dvoran in mnogo drugih prostorov, ki jih potrebuje tako velika ustanova. V novem sedežu so tudi pošta, več restavracij, banke, potniška agencija in različna postržba (servisi), ki jih bo noč in dan uporabljalo kakih 2000 uslužbencev.

Izvedenci pravijo, da so telekomunikacijske naprave (telefon, telegraf, radio in televizija) hudo moderne. Obsegajo stalne zveze Bruslja z glavnimi mesti dežel članic, obenem pa tudi omogočajo redno spremljanje vseh sodobnih dogodkov po svetu.

Sedež Organizacije severnoatlantskega pakta (NATO) so preselili po natančno določenem načrtu. Pri tem so pritegnili več dežel. Največja težava je vendarle bila gradnja kompleksa stavb, ki so jo prevzela belgijska, nizozemska in nemška podjetja in dokončala v šestih mesecih. Tudi prevoz nujnih reči iz francoskega glavnega mesta je bil težaven. Pravijo, da so francoski prevozniki prepeljali v treh tednih v Bruselj kakih 140 ton različnih dokumentov in

kakih 5000 kubičnih metrov pisarniških potrebščin.

Domnevajo, da bo preseljevanje, če upoštevamo tudi stroške graditve novega sedeža, stalo skupaj 700 milijonov belgijskih frankov (približno 14 milijonov dolarjev ali 350 milijonov šilingov).

Seveda bodo to vsoto ustrezno porazdelili med vse dežele članice Organizacije severnoatlantskega pakta. Tako so Francozi s svojo odločitvijo, da odpovedo organizaciji gostoljubje, finančno »ranili« svoje nekdanje zaveznike tudi pri tem.

SOVJETSKA ZVEZA SKRAJŠALA VOJAŠKI ROK

Vrhovni sovjet Sovjetske zveze je zaključil svoje delo z odobritvijo zakona o vojaški službi, ki ga je predložil in obrazložil maršal Grečko in ki določa skrčenje vojaškega roka ter uvaja obvezno predvojaško službo. Zakon določa, da bodo vojaki in podoficirji vojske in letalstva služili vojaški rok dve leti, mornarji in podčastniki mornarice tri leta. Tisti, ki so dokončali višjo šolo, bodo pod orožjem samo eno leto.

Maršal Grečko je izjavil, da so uvedli obvezno predvojaško službo, ker so sedaj v vojski potrebni ljudje z boljšo pripravljenostjo. Skrčenje vojaškega roka pa zahteva, da se mladi že prej pripravijo. Predvojaška služba se bo začela s 15. letom. Vežbali se bodo v šolah, tisti, ki delajo, pa v tovarnah. Zakon določa tudi odložitve vojaške službe zaradi študija ali iz družinskih razlogov.

Zvišali bodo tudi starostno mejo za oficirje, tako se zmanjša število relativno mladih oficirjev, ki pridejo v rezervo. Tistim, ki so še v vojaški službi, bodo zamčili stanovanja, tisti, ki so v rezervi, pa bodo dobili delo v enem mesecu, potem ko ga bodo zaprosili.

Maršal Grečko je izjavil, da se komunisti borijo za mir, toda niso nikoli bili pacifisti: vedno so podpirali pravične vojne. Poleg tega postaja zaradi napadalnih dejanj imperialističnih sil vedno bolj aktualna nevarnost tretje svetovne vojne.

SLOVENC

doma in po svetu

Bojan Štih in Demetrij Žebre — odlikovana

Podpredsednik izvršnega sveta Slovenije dr. Franče Hočevar je izročil danes ob navzočnosti zastopnikov zvezne in republiške vlade, društvenih in kulturnih delavcev ravnatelju ljubljanske Drame Bojanu Štihu in ravnatelju ljubljanske Opere Demetriju Žebretu visoka odlikovanja, s katerimi je predsednik republike maršal Tito ob stoletnici slovenskega dramskega društva odlikoval Dramo in Opero slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani.

Miro Cerar svetovni prvak na konju

Slovenski telovadni fenomen v orodni telovadbi Miro Cerar je ponovno zabeležil svetovni uspeh. Miro Cerar je na gimnastičnem tekmovanju predolimpijskih iger v Ciudadu Mexiku, glavnem mestu Mehike osvojil zlato medaljo za vajo na konju. Cerar, svetovni prvak na tem orodju, je dobil za svojo izvedbo najvišjo oceno 9.80 točke, oziroma skupno najvišjo oceno 19.40 (9.60 kot povprečje za konja iz dvanajsterboja).

† P. Odilo dr. Mikinda

V torek, dne 17. oktobra, je v škofji Loki umrl v 84. letu starosti kapucin p. Odilo dr. Mikinda.

Rodil se je 12. maja 1884 v Cerknici na Notranjskem. Ko je bilo Tončku — to je krstno ime — komaj nekaj let, ga je vzel oče s seboj v Ameriko. Tu se je v kratkem času naučil angleščine. Toda želel je postati duhovnik, in sicer v domovini. Zato se je vrnil v Slovenijo, nadaljeval študije v Gradcu in Lipnici. V Rimu je doktoriral in dobil od papeža zlato medaljo poleg diplome.

Kljub vsem svojim sposobnostim je vedno ostal ponižen in skromen redovnik — kapucin. Večkrat je bil provincial in enkrat celo generalni definitor v Rimu.

Pogreb je bil v četrtek, 19. oktobra, v škofji Loki. Vodil ga je v odsotnosti g. nadškofa, generalni vikar g. prošt dr. Lenič Stanko. Navzoči so bili še 3 kanoniki stolnega kapitlja in okoli 60 duhovnikov in ogromna množica vernikov. Vsi govorniki ob grobu so poudarjali njegovo skromnost, ponižnost in pobožnost. Poudarili so, takih gorečih dušnih pastirjev potrebujemo danes, zato ga bomo skušali v pobožnosti in skromnosti posnemati.

Naj počiva v miru.

90-letnica Mariborčana

V Linhartovi ulici v Mariboru je te dni dočakal svojo 90-letnico rojstva Ivan Potisk, upokojeni železničar. S skromno pokojnino je Ivan Potisk kar zadovoljen, saj nima večjih potreb. Zanj dobro skrbi hči Marija. Noge mu še dobro služijo in rad hodi na sprehod. Novinarju, ki ga je pred kratkim obiskal, je Ivan potisk pripovedoval marsikaj iz svojega življenja: pokazal mu je tudi fotografijo, ki ga prikazuje kot mladega, krepkega fanta, ki je služil, kot mu je dejal, v nekdanji avstro-ogrski monarhiji pri dragonarjih v petem regimentu.

pametno pričeti tudi pogajanja o sklenitvi konzularne in socialne pogodbe.

Vobče, kakor se glasi v skupnem uradnem sporočilu, so med kanclerjevim obiskom ugotovili, da so se odnosi med obema deželama v zadnjih letih močno razširili in pojačali. Prav tako sta bili obe strani mnenja, da so se v splošnem izboljšali stiki med državami evropske celine.

Avstrijski zvezni kancler in bolgarski ministrijski predsednik Todorof Živkoff sta pozitivno naklonjena ideji po sklicanju skupne evropske konference, na kateri bi obravnavali probleme za ohranitev miru in zagotovitev varnosti v Evropi.

K vprašanju problema Srednjega vzhoda je v skupnem sporočilu rečeno, da bi se moralo pri rešitvi tega vprašanja upoštevati vobče veljavna pravila ljudskega prava in določb statuta (pravnega položaja) Organizacije združenih narodov. Po njih je namreč nedovoljena uporaba sile, kajti vsa sporna vprašanja je možno rešiti po mirni poti. Prav zategadelj se čutila obe strani dolžni in smatrata za nujno, da se mora pravni položaj Združenih narodov striktno (natanko) upoštevati, kajti le tako se more svetovna organizacija izkazati pri reševanju spornih vprašanj med državami, pri ohranitvi miru in pri razvoju prijateljskih odnosov in da je zato njen obstoj upravičen.

Zvezni kancler je ob koncu obiska povabil bolgarskega ministrskega predsednika Živkoffa, naj obišče Avstrijo, kar je slednji z veseljem sprejel. Čas obiska bodo določili po diplomatski poti.

. . . in pri nas v Avstriji

KLAUS O DIALOGU Z VZHODOM

Zvezni kancler dr. Josef Klaus, ki je bil štiri dni od 17. do 20. oktobra na državniškem obisku v Bolgariji, je imel zadnji dan svojega obiska v Sofiji izredno lepo in globoko utemeljeno predavanje, v katerem je med drugim govoril tudi o dveh neomajnih in nespremenljivih načelih Avstrije:

1. O striktnem — natančnem upoštevanju svoje nevtalnosti.

2. O pojmovanju države in družbe »v smislu zapadne demokracije«. In prav to omogoča Avstriji, namreč v javnem, odkritem dialogu — brez kakršnekoli misijonarske naloge — sestajati se s predstavniki drugomislečega družbenega reda, ne da bi pri tem ta ali oni soudeležene odstopil od svojih načrtanih poti in idej.

Kakšno državno in življenjsko obliko si izbira ljudstvo samo, mora biti prepuščeno svobodni izbiri njemu samemu, boljšim argumentom in boljšim rezultatom — uspehom. »Upam si celo trditi,« je podčrtal dr. Klaus v svojem obširnem predavanju, »da bo uresničitev tega točno določenega načela rodila trajne in pozitivne sadove šele tedaj, če bi povsod priznali pluralizem (nazor, da vesoljstvo ni absolutna enota, ampak da je na svetu več samostojnih bitij)

na poprišču duhovnega dejanja in nehanja.«

»Naravno, da je Avstrija nasproti tistim državam, s katerimi je uredila svoje probleme, v okviru odnosov Vzhod-Zahod bolj prizanesljiva. Čim bolj realistično so nam pred očmi ovire, ki se nam stavlajo pri nadaljnem zblizevanju dežel vzhodne in zahodne Evrope, tem bolj odločno se moramo z dobro voljo, oprijeti praktičnih ukrepov, ki naj bi služili za to, da bi ustvarili viden napredek v prizadevanju pristnega miru na naši celini.« je zagotovil zvezni kancler v svojem dobro sestavljenem predavanju.

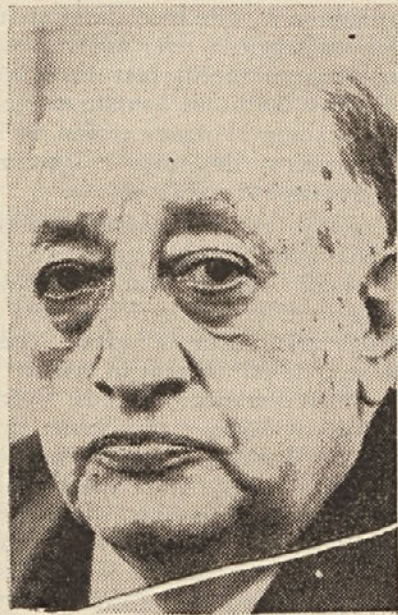
PO OBISKU KANCLERJA KLAUSA V BOLGARIJI

V skupnem neizmerno dolgem uradnem sporočilu po povratku zveznega kanclerja dr. Josefa Klause so rezultati državniškega obiska v Bolgariji prav podrobno naštet: podpisali so pogodbo o pravni pomoči; pri tem so ugotovili, da obstajajo realne možnosti za okrepitev trgovinskih in gospodarskih odnosov, V doglednem času naj bi začeli pogajanja o sklenitvi pogodbe za gospodarsko sodelovanje, kakor tudi pogovore o kulturni, tehnični in znanstveni izmenjavi. Razen tega hočeta obe deželi preveriti in premisliti, če ne bi bilo dobro in

Pisatelj Miguel Angel Asturias

Gvatemalski literat — dobitnik letošnje Nobelove nagrade

V našem tedniku smo v prejšnji številki prav na kratko omenili, da je dobil Nobelovo nagrado za leto 1967 gvatemalski pisatelj Miguel Angel Asturias. V naslednjih vrsticah se hočemo poglobljeje seznaniti s to literarno osebnostjo.

Gvatemalski diplomat, pisatelj Miguel Angel Asturias, sin indijanske matere, velja danes za enega izmed največjih literatov Latinske Amerike, je bil odlikovan z letošnjo Nobelovo nagrado.

Glavni tajnik švedske akademije Oesterling je v priložnostnem govoru ob podelitvi nagrade izjavil: »V svoji mladosti je Asturias začel gojiti globoko ljubezen do narave in do mitološkega sveta v svoji deželi, do folklornega bogastva, ki je primitivno, in do borbe za svobodo. Ti elementi so pozneje prevladovali v njegovih literarnih delih. Delo novega nagrajenca je zaklad slik in simbolov, ki so postali neizčrpen vir navdihovanja.«

Oesterling je nato izjavil, da je Asturias »vedel novo in kočljivo tomo v svoje epično delo, t. j. borbo proti nadvladi severnoameriškega trusta«, ter je nadaljeval: »Asturias se je popolnoma osvobodil tehnične pripovedovanja iz drugih časov. Njegov eksplozivni stil dokazuje očitno povezavo s francoskim nadrealizmom. Vendar pa je treba ugotoviti, da izhajajo njegovi motivi vedno iz lastnih osebnih izkušenj.«

V Parizu so novega nagrajenca obdali številni časnikarji in moral je odgovarjati na njihova vprašanja.

Med drugim je Asturias omenil, da je napisal vse svoje romane v španščini. »Res je, da dejal, v svojem življenju sem se znašel v različnih okoliščinah. Včasih so mi bili v moji domovini naklonjeni, včasih sem bil prisiljen živeti v tujini. Mislim, da je to bila usoda skoraj vseh latinskoameriških pisateljev, zlasti v prvih letih tega stoletja. Napisal sem vse svoje romane v izgnanstvu. Vsi moji spisi predstavljajo politično in socialno plat. Biti hočejo izraz

zahtev ljudstva moje celine in porajajočega se sveta.« Asturias je tudi izrekel mnenje, da je nagrada znatna spodbuda ne samo zanj, temveč za vso Latinsko Ameriko. »Pisatelj mora biti priča časa, v katerem živi,« je pisatelj odgovoril na vprašanje nekega novinarja.

Pisatelj Miguel Angel Asturias, ki se je rodil 18. oktobra 1899 v Gvatemali, je prejel Nobelovo nagrado vprav za svoj 68. rojstni dan — lepo darilo — v znesku 320 tisoč švedskih kron (približno 1 milijon šilingov).

Miguel Angel Asturias, ki je romanopisec, pesnik in dramaturg, je med najbolj znanih pisateljev Latinske Amerike. Tedaj je v tej državi vladal diktator Estrada Cabrera. Asturiasov oče, ki je bil advokat, ni smel izvrševati svojega poklica, ker se je upiral diktaturi. Mati, ki je bila učiteljica, je morala zapustiti šolo. Tedaj se je vsa družina preselila v mestece Salama in se je posvetila trgovini, da se je lahko preživljala. Današnji nagrajenec je obiskoval v tem mestecu osnovno šolo in tu se je seznanil s kmečkimi svetom Indiosov. Pozneje se je vrnil v Guatemalo, kjer je dokončal študije, hkrati se je posvetil politični dejavnosti ter je bil udeležen pri stavkah in demonstracijah proti Cabreri, ki so ga zrušili leta 1920. Tedaj je Asturias obiskal druge latinskoameriške države kot študentski delegat Guatemale na raznih kongresih. Bil je tudi med ustanovitelji ljudske univerze. Toda demokratična vlada je trajala samo eno leto in leta 1921 je nastopila nova diktatura. Asturias se je tedaj preselil v Evropo, kjer je nadaljeval študije.

LIKOVNA UMETNOST:

Kultura ohranja narod

V Mariboru se je te dni mudil Merčin Krošk, tajnik osrednje lužiskosrbske organizacije Domovina. Ta je pripravil razstavo del lužiskosrbskih umetnikov, ki so jo odprli v salonu Rotovž. Poleg del likovnih umetnikov razstavljajo tudi etnografično gradivo, knjige in plakate. Razstavo bodo iz Maribora prenesli v Ljubljano, Slovenj Gradec, Koper in Zagreb.

Merčin Krošk je ob pogovoru z mariborskimi slikarji naglasil, da Lužiški Srbi še nikdar v zgodovini niso imeli takih možnosti za svoje nacionalno in kulturno življenje, kot jih imajo sedaj. V svojem središču Budyšinu so si zgradili prostoren kulturni dom (prejšnjega so leta 1945 požgali cesovci), tu imajo svojo poklicno umetniško skupino, ki jo sestavljajo pevci, folklorna skupina in instrumentalisti. Skupina šteje 160 ljudi. Mestno gledališče igra v srbskem in nemškem jeziku ter gostuje po vaseh. Imajo srednjo šolo, osnovne šole, inštitut za srbsko ljudsko kulturo, srbski radijski studio, veliko športno dvorano itd. Izhaja več listov, od dnevnika Nowa doba

Nekaj časa je bil v Londonu, nato pa je odšel v Pariz.

V Parizu je Asturias ustanovil skupno z nekim Urugvajcem splošno združenje latinskoameriških študentov in skupno z nekim Kubancem je začel izdajati revijo »Iman«. V letih 1923—1928 je napisal »Gvatemalske legende« in »Gospod predsednik«. Ta roman je bil iz političnih razlogov objavljen šele leta 1946 v Meksiku, leta 1930 so bile »Gvatemalske legende« objavljene v Madridu, leto pozneje pa je bilo delo prevedeno v francoščino.

Asturias je pozneje odločno deloval proti diktaturi generala Ubica. Po padcu diktature je dobil razne diplomatske naloge v Meksiku, Buenos Airesu in Parizu in pozneje je bil gvatemalski poslanik v San Salvadorju. V tem času je napisal več del. Leta 1945, ko je padla Arbenzova vlada, se je za Asturiasa začela doba izgnanstva. Odšel je v Čile in v Argentino, leta 1959 je bil začasno v Guatemali s turističnim vizumom ter je nato odšel na Kubo, zatem pa v Evropo, Azijo, Sovjetsko zvezo in Francijo; tu je ostal do leta 1965. Ves ta čas je pisal. Leta 1966 je dobil Leninovo nagrado za mir. Istega leta, ko je bil izvoljen za predsednika Mendes Montenegro, je sprejel nadaljevanje diplomatske službe in je bil imenovan za gvatemalskega poslanika v Parizu.

Najvažnejši Asturiasov roman je »Gospod predsednik«, ki ga je v Italiji objavil Feltrinelli pod naslovom »Il signor presidente«. Njegova druga dela so še: »Hombres de mais«, »Viento Puerte«, in »Ob koncu tedna v Gvatemali«.

do kulturne revije Razgled. Svoje glasilo imajo srbski učitelji, otroci, protestanti in katoličani.

Weimarska republika Lužiskim Srbom ni bila posebno naklonjena, Hitlerjeva Nemčija jih je hotela zbrisati z zemlje. Vse, kar je bilo srbskega, je bilo prepovedano, tudi jezik. Toda narod je vztrajal. Ohranjala ga je njegova bogata kultura, in kot je povedal gost iz Budyšina, ima ta kulturni in žilavi slovenski narod v Vzhodni Nemčiji slednjič možnosti za nadaljnji obstoj in svojo kulturno in narodno rast. Za kulturno življenje prejema Lužiški Srbi enake dotacije kot drugi kraji republike. Dotacije niso majhne, saj dobi npr. Kolo srbskih likovnih umetnikov (12 članov) samo za odkup slik na leto nad 30.000 mark. Poklicni 160-članski ansambel je državna ustanova. Kulturno življenje je razvito ne le v Budyšinu, marveč tudi po vaseh. Tu požrtvovalno delujejo srbski učitelji.

Lužiški Srbi s svojo narodno zavestnostjo in kulturno preteklostjo so nam Slovencem blizu.

ameriških mest, ki ne velja samo za črnce, ampak tudi za bele: mladi ljudje od 17. do 20. leta, torej med končano srednjo šolo in vojaščino (h kateri niso poklicani vsi), čestokrat ne vedo, kaj bi počeli. Malo jih je, ki dobe pred vojaščino kakšno bolj stalno zaposlitev. Najhujše je zato med počitnicami. Celi štabi učiteljev in drugih javnih delavcev se ukvarja s problemom, kako zaposliti velemestno mladino. Zato nastajajo razne skupine »gangi«, ki se zberejo proti večeru in nato razgrajajo ali uničujejo na en ali drug način po raznih predelih mesta. Tudi strelji počijo sem in tja pri tem. Seveda jih policija zelo hitro razžene, tudi primejo enega ali drugega, a vodje se ponavadi izmuznejo, ker jih drugi krijejo. Je to svoje poglavje ameriških velemest, zlasti po drugi svetovni vojni... Če je ta problem hud že za bele, je toliko hujši v črnih predelih.

Verjetno bo ta ali oni dejal: pa je res imel prav oni novinar, ko je rekel, da je to propad velemestne civilizacije. Vendar naj samo na kratko omenim, da je v teh velemestih tudi veliko svetlih strani, zares svetlih, a temnejšo plat smo vam skušali malo bolj razložiti za boljše razumevanje črnih nemirov.

(Dalje prihodnjič)

Sodobni kulturni

portret

Frank Kern

Dr. Frank J. Kern se je rodil leta 1887, zadnji izmed devetih otrok, v vasi Breznica, dobro uro hoda od škofje Loke na Gorenjskem. Študiral je dve leti na gimnaziji v Kranju, potem na prvi državni gimnaziji v Ljubljani. Od tretje do osme gimnazije je stanoval v Alojzijevišču.

12. avgusta 1903 je prišel v Ameriko. Vstopil je v St. Paulsko semenišče, kjer je takrat študiral 26 slovenskih dijakov. Po leti 1906 je prišel v Cleveland, Ohio. Zapustil je semenišče. Postal je pomožni urednik lista »Nova domovina«. Tu je bil med ustanovnimi člani »Slovenske narodne čitalnice« na St. Clairu. V Clevelandu je ostal samo dva meseca, nakar je odšel v mesto Calumet, država Michigan, kjer je sprejel delo urednika pri slovenskem tedniku »Glasnik«. Takrat je bil star 19 let. Tam je napisal vrsto člankov o socializmu. Takrat je še zagovarjal krščanski socializem proti marksistični teoriji.

Jeseni leta 1907 je dobil povabilo dr. J. M. Seliškarja, prvega slovenskega zdravnika v Clevelandu, da naj prevzame službo poslovodje pri listu »Nova domovina«. Ob istem času je prejel tudi pismo od Antona Nemaniča iz Jolieta, da ga tam čaka služba pri listu »Amerikanski Slovenec«. Odločil se je za Cleveland.

Takrat so bili slabi časi v Clevelandu. Tiskarno so zaprli, dva meseca ni bilo lista. Podjetje je bilo prodano. Organizirali so novo tiskovno službo. Tu je dobil dr. Kern službo poslovodje in glavnega urednika. Dr. Seliškar je bil predsednik nove družbe. Njegova miselnost se je razlikovala od Kernove zamisli, tako da je nastal spor med njima. Dr. Kern je pričel poučevati angleščino med slovenskimi naseljenci.

Končno se je odločil za medicino. Leta 1908 se je vpisal na Western Reserve, zdravniški šoli v Clevelandu, kjer je graduiral dne 13. junija 1912 ter prejel diplomo za zdravnika in kirurga. Med tem časom je postal tudi ameriški državljani ter spremenil svoje prvotno ime France v sedanje dr. Frank J. Kern.

Leta 1913 je kot mladi zdravnik kandidiral za mestnega svetovaleca v 23. okraju mesta Cleveland. Leta 1916 je bil izvoljen za prvega predsednika Slovenskega narodnega doma na St. Clairu, ki je največji slovenski dom na svetu. Za časa prve svetovne vojne je bil aktiven pri Slovenski narodni zvezi in Jugoslovanskem narodnem veču v Washingtonu. Takrat je bil tesno povezan z jugoslovanskim znanstvenikom M. I. Pupinom, ki je živel v Key West v državi Florida.

Dr. Kern je bil mnogo let glavni zdravnik za »Slovensko dobrodelno zvezo«, »Slovensko svobodomiselnno podporno zvezo«, »Slovensko narodno podporno jednoto« in za srbsko organizacijo »Jedinstvo«.

Pri jugoslovanskem republikanskem združenju v Chicagu se je srečal z Etbinom Kristanom, slovenskim pesnikom in dramatikom, ki je od leta 1914 do 1920 v Chicagu urejal list »Proletarec«, od leta 1937 do 1942 pa v Clevelandu revijo »Cankarjev glasnik« in bil tudi nekaj časa jugoslovanski izseljenjski odposlonec v New Yorku.

V zadnji svetovni vojni je dr. Kern zvesto stal na strani »Slovenskega ameriškega narodnega sveta« ter verno sodeloval z Louisom Adamičem.

Leta 1916 je bil soustanovitelj »Slovenskega hranilnega in posojilnega zavoda«, ki so ga takrat imenovali: Slovenska hranilnica.

Med prvo svetovno vojno je napisal angleško-slovenski besednjak z angleško izgovarjavo in ga izdal leta 1919. Druga izdaja je izšla leta 1944. Napisal je tudi slovensko-angleško slovnico. Leta 1937 je napisal knjigo »Spomini« ob svoji tridesetletnici, odkar je prišel v Ameriko.

Pred leti je šel dr. Kern v pokoj. Živi sedaj s svojo ženo v Euclid, Ohio. Zakonjima je dal dva sina in hčerko. France Kern je ostal sin gorenjskih planin, njegova miselnost je še vedno nepokvarjena in mladostna vera v slovenskega človeka tu in onkraj morja. Kot revni in zapuščeni študent se je prebijal skozi vse težave dijaškega življenja, si pridobil življenjska izkustva ter si končno izbral svoj zdravniški poklic med ameriški Slovenci.

2 Pismo iz Milwaukeeja

K temu je treba dodati, da so črnici na splošno zares manj delavni kot belci. V nekaterih velemestih so prišli v zidane predele mesta, na primer v Chicagu, ki je na splošno zidan, medtem ko je Milwaukee na splošno leseno mesto. V nekaj letih je ta predel popolnoma propadel. Črnici vse premalo čistijo, premalo grabijo okoli hiše, ne pospravljajo odpadkov za hišo, zato marsikdaj in marsikje hudo smrdi, podgan se zaredi nič koliko (ravno te dni je ta zadeva pred ameriškim kongresom. 40 milijonov dolarjev so določili za uničevanje podgan in za povečanje higiene v vmesnih malih cestah). Raznih hudodelstev, in podobnega je tri do petkrat več kot med belimi; družine in zakoni petkrat bolj razbiti kot pri belih, ki žive v enakih okoliščinah.

Zato nešteto črnih družin in njihovih otrok uživa javno dobrodelnost in podpore. Pogostokrat se zgodi, da črncem zapusti ženo in družino, da potem žena in otroci dobe kar dobro javno podporo, ob kateri žive boljše kot pa prej ob moževem zaslužku. Skušnjave glede teh javnih podpor so pri črnih res velike, kar je vsem belim znano

in nujno povzročajo reakcijo... Za boljše razumevanje tukajšnjih razmer, naj navedem dva primera: najhujši primer v našem mestu je bila črnka s 14 nezakonskimi otroki, a komaj po dva sta imela istega očeta. In najstarejša hči je že imela nezakonskega otroka. Vsi so dobivali javno podporo. Ni čudno torej, da so časopisi veliko pisali o tem primeru; prav zategadelj so davkoplačevalci v dopisih predlagali razne ukrepe, ki bi jih morala oblast podvzeti. Nekateri predlogi so bili delno sprejemljivi, drugi nečloveški, kruti — predlagali so prisilno sterilizacijo.

Drugi primer iz lastne izkušnje (neki pedagoški tečaj je zahteval, da obiščem črnsko družino z desetimi otroki, ki sem jih med tečajem inštruirala. Najstarejša hčerka je imela otroka, a otroci niso poznali očetov. Hiša je bila v obupnem stanju, otroci zapuščeni, umazani in raztrgani. Ena soba v stanovanju (salon) pa tako moderna, z najnovejšim pohištvo, televizijo, preprogami itd., da je mi še dolgo ne bomo imeli. Eden od teh otrok mi je povedal, da je ta soba za mamine goste...

Naj omenim tudi drug velik problem

„Vestnik“ v starih vodah

V preteklih tednih »Vestnik« spet napada. Hoteli smo prvotno mimo tega, ker pozna naše prebivalstvo itak predobro dejanske razmere. Ker pa »Vestnik« z napadi nadaljuje, smo prisiljeni, ugotoviti sledeče:

Skraini čas bi bil, da preneha »Vestnik« »kritizirati« prireditve Slovenske gimnazije in pisati, da so na akademijah »nekateri ljudje postavljeni v senca« ter da »ta senca temni tem bolj«, čim »svetleje sonce obseva druge«. »Vestnik« gleda zaskrbljeno že na naslednjo akademijo, na kateri bodo spet »proslavljali slovensko srednjo šolo«, slavili »zaslužne moze, organizatorje, vodje, učitelje« ter se poklonili »novim maturantom« (»Vestnik« št. 37, z dne 15. 9. 1967). Piše o listih, ki bodo spet »polnili stolpce o požrtvovalnosti« oseb, o katerih »upa«, da to pohvalo tudi zaslužijo, saj so področje, »kjer so deležni priznanja, tudi njihov poklic« itd. itd.

Ako bi to brali v »Kärntner Nachrichten«, bi razumeli, objavljena pa je bila ta umazanija v »Slovenskem« vestniku.

»Vestniku« pa so tri v peti tudi »slovenski cerkveni krogi« s Katoliško mladino, ki se je z akcijo uspešno vključila v »Boj proti raku«. Dovoljujemo si zaradi tega vprašati, koliko je doslej za to akcijo prispeval »Vestnik« in kaj ga je napotilo k temu, da je 6. oktobra 1967 ponovno napadel prireditelje akademije Slovenske gimnazije, ko piše: »Ko je SV ob lanski akademiji slovenske gimnazije zapisal kritično pripombo k izboru med drugim tudi verski pesmi, joj kakšno mahanje okrog sebe je to sprožilo pri prizadetem pevovodju«.

Glosar govori v »Vestniku« torej o kritiki, ki je koroškim Slovincem potrebna, odreka pa jo tistim, ki imajo vso pravico, da se branijo. Vendar je v tem slučaju kritika zanj le »mahanje okrog sebe« prizadete pevovodje. V zvezi z lanskoletnimi odgovori — objavljenimi v »Našem tedniku« na tovrstne spodrsilaje »Vestnika« — smeši ta naše sodelavce s »strokovnjaki«, ki so se oglasili k besedi v »katoliškem« ali cerkvenem tisku.

Da, v slovenskem, katoliškem tisku. Ali to koga moti?

Višek pa si je dovolil »Vestnik« 20. oktobra, ko je objavil na 1. strani lista, da prodaja vstopnice za koncert akademskega pevskega zbora »Tone Tomšič« — na povabilo Slovenske prosvetne zveze — tudi Mohorjeva knjigarna v Celovcu, na 4. strani pa je napadel v isti številki — torej v isti sapi — slovenskega duhovnika ter način vzgoje v naših po Mohorjevi družbi vodenih domovih.

Ker je v isti številki »Vestnika« napadena »desnica« v celoti in je prišlo v preteklih tednih od vrste podobnih napadov v »Vestniku«, se resno vprašujemo, ali je ob vsem tem »levica« še zainteresirana na iskrenem sodelovanju, ali pa se je odločila za to, da zaostri z ideološkim bojem dosevanje medsebojne odnose. Temu primerno bomo reagirali.

Slučajno smo omenili v prejšnji številki Našega tednika, da je redovniška družba klaretincev izvolila za novega generala Slovenca p. Antona Legišo. Hkrati smo tudi dejali, da je to prvič v zgodovini, da je bil Slovenec izvoljen za generala kake redovniške družbe.

Ob tej priliki pa smo ugotovili, da smo Slovenci že imeli enega generala, in sicer p. Jožefa Musarja, M.F.S.C. (Misijski sinovi presv. Srca Jezusovega), rojenega 8. oktobra 1889, posvečen v mašnika 25. 5. 1915.

MAŠNO VINO pri Kristijanu BREZNIKU,
Celovec, Viktringer Straße 5, tel. 22 51.

POZOR! POZOR!

Pridite in oglejte si

MOŠKE PLAŠČE in
OTROŠKE OBLEKE

Imamo jih v veliki izbiri

od 23. 10. do 4. 11. 1967

v naši novi 480 m² veletrgovini

Blažej PLIBERK — LIBUČE

Ženski plašči že od šil. 196.—.

Pri nas na Koroškem

Misijski Edvard Trampuš iz Doba - srebrnomašnik!

Zadnje poročilo naj spopolnimo še s sledečimi zanimivimi podatki o Božičevi družini, njegovi mladosti in življenjskem delu:

Ko so bili rajna mati sedanjega misijonarja srebrnomašnika še mlado dekle, so jih starši in sosedi silili k poroki s sosedovim sinom. Mater pa zakon ni veselil, želeli so si v samostan k redovnicam. V duševni stiski so se podali na božjo pot na znamenite »tri gore« med Krko in Gospo Sveto. V št. Rupertu pri Velikovcu so opravili sv. spoved in tam potožili, da jih silijo v zakon, ko bi radi šli v samostan. Spovednik jim je svetoval, naj se kar poročijo, saj je zakonski stan tudi Bogu všeč. Sprejeli so nasvet, se vdali v božjo voljo in se primožili k Božiču. Če se njim ni izpolnila želja, da bi postali redovnica, se je pa njihovim hčeram. Pet deklet je odšlo v samostan, da bi tam Bogu služile. Tako je Bog po zakonu verne požrtvovalne matere bogato pomnožil redovne poklice.

Najmlajši otrok, sedanji slavljeneč, je bil šele pet let star, ko se mu je ponesrečil oče. Padel je iz tovrstnega avtomobila in prišel pod kolesa. Dom je prevzel najstarejši sin Jurij, mati pa so se kot preužitka-

redovnice so prihitele domov, ena celo iz Anglije.

Misijski je že po zunanosti takoj vzbudil občudovanje: v belem talarju, velik, zravn, resno veličasten. Tudi sam je spregovoril kar pred cerkvijo, se spominjal svoje mladosti tukaj in orisal svoje delo v Južni Ameriki. Pozval je mlade fante, naj mu sledijo v misijone.

Lepo in pohvalno je napravil g. župnik, ko je po slovesni maši pozval vse navzoče, naj obilno darujejo za potrebe misijonarja, kajti tudi tako gradijo Cerkev — kraljestvo božje. G. misijonar se je zahvalil za darove in povedal, da hoče denar uporabiti za nakup dobrih knjig za svoje gojence v Venezueli.

Pri slavnosti v farni dvorani je g. misijonarja najbolj gnilo petje slovenskih pesmi. Pripovedoval je iz mnogih doživljajev, kako še tujce očara naša pesem, da je ni lepše na svetu, kako ga je slovenska pesem spremljala po vseh njegovih potih in da je tako lepa in potrebna, da bi jo morali zaščititi.

Jubilantu želimo še mnogih zdravih in blagoslovljenih let!

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA VABI NA IGRO

Miklova Zala

Igro uprizori Slovensko prosvetno društvo „Rož“
v nedeljo, 12. novembra 1967, ob pol treh (14.30),
popoldne v farni dvorani v št. Jakobu v Rožu.

rica umaknili v mežnarijo pri Božjem grobu na Humcu. S seboj pa so vzeli šolarčka Edvarda. Pomagal jim je zvoniti in čediti cerkev. Pri sv. maši je vedno ministriral in začutil je poklic, željo, postati duhovnik. Na novi maši sedanjega prelata g. Aleša Zechnerja v Žvabeku je v njem dozorel trden sklep, da gre študirat.

Ker mati preužitkarica ni imela sredstev za vzdrževanje dijaka, sam pa je svojo doto po razvrednotenju denarja zgubil, mu je tedanji pliberški kaplan dr. Zeichen preskrbel sprejem v salezijanski zavod v Veržeju. Tam se je javil za misijone. Želel je delovati med pogani in če treba dati svoje življenje za Kristusa. Bog mu je pokazal drugo pot. Poslal ga je še kot bogoslovca v Južno Ameriko, v glavno mesto Venezuele, Caracas. Tam je pred 25 leti daleč od doma imel novo mašo. Izgnil pa se je tako vojni vihir v Evropi.

Predstojniki so spoznali njegove sposobnosti v organizaciji gradenj, na polju zdravilstva in odkrili v njem sijajnega govornika. Poklicali so ga na odgovorna mesta, celo v državno prestojništvo. Upoštevali so njegove nasvete in podrli velik del starega mesta Caracas in zgradili novo mesto po modernih gradbenih načelih. Med temi nebotičniki je uvedel dušno pastirstvo na moderen način. Maševal je kar na ulici, verniki pa so z oken in balkonov prisostvovali sv. daritvi in poslušali pridigo po zvočnikih, ki jih je namestil po nebotičnikih.

Na polju zdravilstva ima skušnjo zdravnika, po vojaški stroki pa stopnjo kapitana.

O slovesnosti srebrne maše naj omenimo še tole: fantje iz Doba so postavili mlaje, pevci mu zapeli pozdravne pesmi, otroci pa deklamirali. Sprejema se je udeležil tudi pliberški župan z nekaterimi občinskimi svetolci, v imenu domače občine ga je pozdravil podžupan g. Mirko Kumer. V imenu župnije ga je pozdravil slovensko in nemško mestni župnik g. Alojzij Kulmež. Zbralo se je vse Božičevo sorodstvo, sestre

Rojaku misijonarju srebrnomašniku

Blage in židane volje
zapustil si humško okolje,
očetovo hišo,
vasico domačo in polje —
in šel si v daljavo,
da moč, z voljo pravo
posvetil si Bogu
Očetu in Sinu in Svetemu Duhu.

Ob trdem le kruhu
sejal si, duhovni orač,
semenje v zemljo misijonov —
za kruh milijonov
besede ust božjih
in milosti gladnih.

V Gospodov vinograd
si trte sadil,
bogastvo krščanstva
si bednim delil,
ko bil si orač
v razkošju tujine — berač.

Ti v božjih rokah
si bil dobro orodje,
da cerkev nevernim si zidal.
Na nit božje milosti
duš si nanizal —
dragulje — ne svetu
ne ženi v roke —
ti dal si dragulje
v mladostnem cvetu
na božje srce.

A danes farane — rojake učiš,
kako naj za Kristusom
vsak nosi križ —
učiš nas, kot si učil v Venezueli,
da božji smo hlapci
in dobra vsa dela
bodo pri Bogu
res vrednost imela —
so v kroni kraljevi rubini
najlepši in večni spomini.

M. H.

Lep koncert RTV Ljubljana v Celovcu

V ponedeljek, 23. oktobra 1967, je gostoval v našem glavnem mestu v veliki dvorani Doma glasbe simfonični orkester RTV (Radio-televizije) Ljubljana v okviru kulturne izmenjave med radijskima postajama »koroški studio« in RTV Ljubljano ter v zvezi z Društvom za glasbeno mladino Avstrije.

Na programu so bile med drugimi tudi: Brahmsova tragična uvertura v d-molu, Webrov koncert za klarinet in orkester št. 2 v Es-duru, Lebičeva kantata za mezo-sopran in orkester »Požgana trava«, in Prokofjeva Klasična simfonija v D-duru in Ducasov scherzo »Črnošolec«.

Za začetek je bila na sporedu Brahmsova tragična uvertura v d-molu. To delo spada k manj znanim skladbam mojstra in tudi ne zveni tako prepričljivo kot njegove druge simfonične stvaritve. Vendar moramo reči, da sta dirigent in orkester vse glasbene fineše natančno izdelala. V drugi skladbi Webrov koncert za klarinet in orkester št. 2 v Es-duru, se je izkazal predvsem solist-klarinetist Alojz Zupan, ki je pokazal na svojem glasbilu visoko raven glasbene izobrazbe, saj je vprav tega včasih težko obvladati. Orkester, ki je v tej kompoziciji samo spremljal, je dobro harmoniral s solistom.

Po odmoru je simfonični orkester RTV Ljubljana izvedel Lebičevu kantato za mezo-sopran in orkester. Pod naslovom »Požgana trava« so združene štiri pesmi Dane Zajčeve. Glasba dela je bolj brez prepoznavne zveze z besedilom, sicer barvita, precej neubrana, a ne breztonska. Kot solistko smo slišali Evo Novšakovo, ki je ugajala s svojim polnim mezosopranom.

Prokofjeva Klasična simfonija v D-duru, pa je dala poslušalcem vse to, kar je manjkalo Lebičevi kantati »Požgani travi«; za celovško občinstvo je bilo to delo pravo doživetje, kajti Prokofjeva v Celovcu že niso izvajali najmanj deset let.

Simfonični orkester je vodil znani dirigent Samo Hubad, ki je znal iz orkestra izvabiti vse potankosti, ki so skrite v igranih simfoničnih delih. Navzoči poslušalci so se zahvalili solistom, orkestru in mojstru Hubadu z navdušenim aplavzom in tako dokazali svoje zadovoljstvo nad odlično izvedenim koncertom.

MAČE PRI SVEČAH

(Slovo od zvestega rodoljuba)

V soboto, dne 14. oktobra, smo ob številni udeležbi žalnih gostov spremili na sveško pokopališče Jožefa Permoža, pd. kmeta Permoža na Mačah, ki je bil v 76. letu starosti. Ko se je rajni v sredo, dne 11. oktobra, v noči vračal iz Sveč proti domu, ga je med potjo doletela smrt. Drugo jutro ga je našla deklica, ki je šla v šolo ob poti pod nekim drevesom mrtvega.

Rajni Permož je bil trdna kmečka korenina, s svojo tako zgodaj umrlo ženo sta dobro gospodarila. Permoževa hiša je slovela daleč naokrog. Stal je v vrsti naprednih kmetov, nabavil si je zgodaj moderne kmečke stroje in tako olajšal sebi in svoji družini težko kmečko delo. V letih evropske krize, pred drugo svetovno vojno, si je kupil lepo sosedno Stanijevo kmetijo, to je dokaz, da se je pri Permožu dobro gospodarilo. Ko je prišla druga svetovna vojna, je rajni Permož trdno stal v vrstah tistih, ki niso izdali svojega narodnega prepričanja, moral je z družino okusiti bič gestape. Po letih mu je nato umrla žena, ki mu je vseskozi stala zvesto ob strani in nekaj let navrh še mlajša hči Pepa. Tri težke rane so razmesarile živce temu dobremu gospodarju. Nad Permoževu in Stanijevo kmetijo pa se je razpršila sreča kmečkega blagoslova. V temi obupa je preživljal težka leta svoje starosti, dokler ga ni rešila sedaj tako nagla in nepredvidena smrt. Ob odprtem grobu so njegove sončne in senčne strani tako lepo orisali sveški gospod župnik, cerkveni pevci pa so temu zvestemu narodnjaku prepevali v slovo lepe žalostinke.

Tri hčere so izgubile očeta, ki se pa obenem zahvaljujejo domačemu g. dr. Jelenju za dobro zdravniško pomoč v zadnjem času, zahvaljujejo se tudi domačemu gospodu župniku Škorjancu za lepe poslovilne besede ob pogrebu in za duševno pomoč rajnemu. Cerkvenemu pevskeemu zboru za lepo petje pri maši zadušnici in ob odprtem grobu in vsem pogrebem bodi največja hvala.

MIRKO KUMER:

Na 8. evropskem občinskem dnevu

Lilo je kot iz škafa in kmalu sem bil skozi premočen in se tak zagnal v avtobus. Tam so se mi začeli, lepo pod streho smejati. Je že tako: »Kdor ima škodo, ima tudi posmeh«.

Ko se pripeljemo na Kurfürstendamm nazaj, sem šel gledat poleg Viljemove spominske cerkve, od katere stoji samo še stolp kot razvalina, novo zgrajeno spominsko cerkev, posvečeno spominu mučnikov od leta 1933 — 1945.

Cerkev je zelo lepa, moderna, čeravno nima nobenega okna. Na zunaj izgleda kot narobe poveznjena ponev in kaže na podoben betonskih bunkerjev pri mostovih in drugih važnih prehodih tekom zadnje vojne. Vsa svetloba v notranjost prihaja skozi modro steklo, vdeleno v betonske kvadre, iz katerih je cerkev zgrajena. To steklo razliva polmračno plavkasto svetlobo po vsej cerkvi in sili na umirjenost in zbranost. Stoli so nameščeni v krogu, tako da vsi verniki s čelom proti oltarju obrnjeni gledajo. Kristus ne visi na križu, ampak plava pred oltarjem v zraku. Oltar je preprosta miza z malimi svečniki in brez vseh okraskov. Prižnice in orgel ni. Samo za kantorja je majhen zvišek, govorniški pult, s katerega vodi ljudsko petje. Ogled te cerkve bi se splačal vsem onim, ki mislijo prenavljati svoje zastarele cerkve. Od te vzhodno poveznjene ponve stoji še ostanek Viljemove spominske cerkve, nekdanji zvonik ves pogorel in začrnel, vendar restavriran, tako da ne bo več dalje razpadal. V notranjosti zvonika so na stenah lepi reliefi, na obokih pa prekrasne slike iz mozaičnih kamenčkov. Ti se svetijo v vseh barvah, tudi zlato lesketajoči so zraven. Prikazujejo nemške in pruske kralje v vsej mogočnosti nekdanje slave in navajajo njih visoko zveneča imena. Prusovstvo je bilo v tej spominski cerkvi nekdanj poveličano.

Zadaj za zvonikom sem našel na veliki bakreni plošči sledeči nepopolno prevedeni napis: »Ta cerkev je bila zgrajena v letih 1886—1892 iz darov cele Nemčije, v spomin na cesarja Viljema I., v času vladanja cesarja Viljema II. Leta 1943 v novembru je bila po bombnem napadu uničena. Zvonik smo pustili poškodovan, kot znak božje sodbe, ki je prišla med to vojno na nemško ljudstvo! Na levi strani zvonika stoji novi zvonik v obliki okroglega, silosu podobnega stolpa, ki ponazoruje ječo (rusko tju-rem) iz srednjega veka, ko so v take stolpe metali jetnike. Na v. hu tega stolpa je zlata krogla predstavljajoča svet in na njej visok zlat križ. Tu je zdaj nekak center Zahodnega Berlina. V bližini stojijo impozantne stavbe po 25 nadstropij visoke, čez katere je razgled po celem 50 kilometrov v premeru obsegajočem mestu.

Ker je bilo še dovolj časa, sem se podal v znameniti berlinski živalski vrt. To je res velikanska reč, saj so tu živali iz celega sveta. Obiskovalcev je veliko. Posebno navdušujejo velike vodne živali kot nilski konj, morski psi, mroži, vidre in bobri. Na tisoče je vodnih ptic, rac in gosi, štorke in labodov. In še različnih žerjavov, jastrebov, sov in orlov. Prosto po poteh pa nosijo svoje repe pavi. Tu vidiš divje ovce, divje konje, divje govedo in divje svinje. Ljubke

8. nadaljevanje

so cebre in njih križanci s konji, kakor tudi križanci — konj in osla. V posebnem hlevu so medvedi. Tudi za velike mačke, tigre, leoparda in leve imajo močne kletke z močno ograjenim izgonom. Posebno ugaja beli polarni medved. Slone krmijo privezane na verige v jako čistih s keramičnimi tablicami obloženih oddelkih. Imajo jih 12. Zelo velike so tudi žirafe. Ena meri 4.75 metra v višino. Tam je tudi obilo antilop, različnih zvrsti, z različnimi rogovi. Tudi kenguruj nosi v svojih trebušnih vrečah svojega mladiča s seboj. Predstavljal sem si ga pa precej večjega iz knjig, kot je bil sedaj v resnici. V posebnem velikem poslopju so imeli še akvarij, zbirko rib, ki si ga pa nisem utegnil več ogledati, ker bi samo tam potreboval par ur za ogled. To pa človeka pomalemu utruja. Noge začno boleti. Usteti se pa ni varno, ker vedno grozi, da se vlije ploha.

Vrnil sem se na kolodvor in se še enkrat uveril, kdaj vozi moj vlak in od kod. Tam sem našel tajnika z ženo, ki sta se hotela odpeljati že ob 20. uri. Šel sem po svoj kovček v hotel, kajti moj vlak je odpeljal uro po-

zneje. Pričakal sem še našega župana z ženo, nakar smo ob 21. uri zasedli prostore v vlaku (spalni vagon) in se odpeljali iz Berlina.

Najbrž nikoli več ne bom hodil tukaj. Berlin je izložba zahoda za vzhod, mogočen v svoji veličini in vreden, da bi postal glavno mesto Evropske zvezne države, ko bi se ga ne držala kri milijonov ljudi slovenskih narodov in milijonov židov.

Kmalu smo pridrveli do meje vzhodne cone na zapadu. Zopet smo šteli in zapisovali denar in kazali potne liste. Tokrat pa ni bilo tako strogo kot pri vходу v cono. Vsi smo imeli precej manj denarja kot prej, se je še stražnik celo nasmejal, češ — Berlin je drag. Po večkratnih kontrolah pretrganem spanju, se je začelo ob treh zjutraj svitati. Opazil sem ob železnici ležeče pašnike s kravami, ki so noč in dan zunaj. Krave so črno bele z velikimi vimeni.

Ob Hanovru je sama ravnina, šele malo pred Bielefeldom se dvigne precejšnja gora, na katere pobočju je ogromen, po celi dolini viden spomenik cesarja Viljema I., ki je leta 1871 premagal Francoze. Nemčija je bila tedaj silno močna država, doživela je veliko slavo.

(Dalje prihodnjič)

KATOLIŠKA PROSVETA

priredi v sredo, dne 8. novembra, ob pol osmih zvečer v Kolpingovi dvorani v Celovcu predavanje z barvnimi slikami g. Vinka Zaletela:

Pravljični Siam (Thailand)

dežela lotosovega cveta, belega slona, desetisočih pagod in kraljice Sirikit.

V 200 barvnih slikah bomo videli obisk avstrijskega predsednika v Siamu, Bangkok, biser Daljnega vzhoda in orientalske Benetke, z najlepšimi in najbogatejšimi templji in pagodami v Aziji, budistične menihe - bonce, kraljeve čolne, siamsko umetnost, plavajoči trg, siamske klasične narodne plesse, domačo obrt, rože in živali in delovanje dveh slovenskih misijonark v Bangkoku in Ciengmayu.

Slike bo spremljala siamska narodna glasba.

Vsi prisrčno vabljeni!

Kaj moram vedeti o dolžinskih merah za čevlje

Osnovna podlaga našim dolžinskim, kakor tudi ploskovnim in kubičnim meram je meter. Večkrat me je že kdo vprašal zakaj pa dolžino čevljev označujemo v povsem drugačnih merah. Zato želim našim bralcem na tem mestu podati v tej zadevi nekaj strokovnega pojasnila o merah za dolžino čevljev.

Nekdaj, ko so čevljarski mojstri še sami izdelovali kopita in merili dolžino in obseg noge s papirnatiimi merami, tedaj ni bilo za dolžino čevljev še nobene na splošno določene številčne označbe za dolžino čevljev.

Ko so proti koncu 18. stoletja uvedli metrski sistem, so začeli tudi dolžino čevljev označevati v centimetrih, n. pr. 12, 13 itd. Razlika 1 centimeter od ene do druge številke, se jim je zdela predolga, pol centimetra pa za tedanje razmere prekratka.

Zato so se pariški čevljarski krogi domenili napraviti ustrežnejšo dolžinsko mero za čevlje, to je »francoske stopnje« (Stich). Ena francoska stopnja znaša točno dve tretjini centimetra kot razdalja od ene do

druge številke. Mera francoskih stopenj se je razen v Angliji, kmalu razširila po Evropi in smo je tudi pri nas še najbolj navajeni. Francoske stopnje začnemo šteti pri številki 16, kot najmanjši številki otroških čevljev, do šte. 45, izjemoma do 48 kot največji številki moških čevljev.

En Yard je 91.44 centimetrov in meri 36 palcev ali col. Ena cola je 2.54 centimetra. Dolžina ene cole pa temelji na dolžini treh ječmenovih zrn, položenih eno za drugim. To je menda določil angleški kralj Edvard II. leta 1324. Angleška stopnja za dolžino čevljev pa znaša eno tretjino cole, to je 8 in pol milimetra. Ker pa je zlasti v današnji dobi razlika 8 in pol milimetra od ene do druge številke le še predolga, zato se prodajajo čevlji tudi v polovičnih številkah, to je z dolžinsko razliko 4 in en četrt milimetra, n. pr. 5,5 in pol, 6 itd. Torej, če vam je pri nakupu čevljev šte. 4 in pol prekratek, vzemite šte. 5, kar je enako šte. 38 v francoski meri itd. Da se ne boste, dragi bralci, čudili, če vidite n. pr. v trgovini s čevlji, otroške ali deške čevlje po številkah 4, 6, 7, 8, 8 in pol itd., kakor tudi ženske ali moške čevlje po številkah 4, 5, 5 in pol, 8, 10, 11 itd., vam moram povedati, da so angloameriške številke za označevanje dolžine čevljev razdeljene na dve skupini, od katerih se vsaka začne za eno do 13.5 šte. Angleške stopnje se začnejo šteti s šte. 1 pri 4. coli, kar je enako 11 centimetrov, ali 16.5 (16 in pol) francoskih stopenj, oz. naših števil. Za boljše razumevanje si oglejte sledečo primerjavo:

1. skupina

Angleške stopnje	Franc. oz. naše stopnje
Številka 1	je po dolžini enaka 16.5 številki
Številka 13.5	je po dolžini enaka 32.3 številki

2. stopnja

Številka 1	je po dolžini enaka 33 številki
Številka 13.5	je po dolžini enaka 48.8 številki

V prvi skupini so otroške in deške številke za čevlje, v drugi skupini pa številke za dekliške, ženske in moške čevlje.

Proti tej neenakosti v označevanju dolžine čevljev so se že pred več leti prvi oglašili nemški čevljarski strokovnjaki ter predlagali označevanje dolžine čevljev v polcentimetrski razdalji, da bi bila najmanjša številka — nato dalje 11.5, 12, 12.5 in tako dalje do 32 centimetrov. S tem bi bile

(Konec na 8. strani)

Z občnega zbora kmečke gosp. zveze

(Nadaljevanje s 1. strani)

višal konzum mleka — posebno v poletnih mesecih. Na področju izvoza mleka in mlečne produkcije je konkurenca huda. Od leta 1950 dalje se je mlečnost na kravo povečala za 80 odst. Jabolčna letina je bila letos za 100 odst. večja kot lani. Vse se bo prodalo. Cene znašajo 50, 45 — 40 grošev pri industrijskem sadju.

Krompir je letos srednje vrste, cene krompirju so 1 šil. do 1.30 šil. Italija bo prevzela od Avstrije 1500 ton. Gradnja potov napreduje. 50 odst. potov je bilo doslej dogotovljenih. Škoda, ki je nastala ob velikih poplavih, je popravljena. Podpora za Dieselolje v znesku 8.550.000 šil. je za kmete predvidena in obljubljena. Na področju zavarovanja je treba omeniti, da Kmečka bolniška blagajna z zdravniki še vedno ni sklenila pogodbe.

Ob vsem moramo videti tudi še razliko med cenami kmečkih pridelkov ter ostalimi produkti proizvodnje. Zanimivo je, da kupimo kmetije letno za 22 milijard šilingov industrijskih produktov ter omogočimo s tem delo dvema milijonoma delavcev. Nas je sicer samo 16 do 20 odst. celotnega prebivalstva in vendar smo kot kmečki stan za avstrijsko gospodarstvo slej ko prej eden najmočnejših stebrov. Državni budget je težaven, sedimo vsi v enem čolnu. Kmetijstvo da 90 do 92 odst. svojih dohodkov narodu nazaj, zato je treba pripisovati kmetijstvu vso pozornost.

Potem, ko je pokazal Mirko Kumer celotno problematiko kmetijstva, s katero se bavi Deželna kmetijska zbornica po svojih zastopnikih, je omenil stališče, ki ga je v tej zvezi zavzel v zbornici našega kmečkega prebivalstva. Spregovoril je v njej o potrebah južnokoroškega kmeta, pomoči, ki bi jo bilo treba nuditi predvsem tudi našim gorskim kmetom, na pomoč ob raznih — po vremenskih prilikah pogojenih — katastrofah, ogromno lesa je bilo v preteklem letu podrtga po vetru, brez dodatnih moči tega lesa ni mogoče spraviti, da bi se preprečila še večja škoda, naj se po kmetijski zbornici primerno ukrepa. Omenil je pri tem vojaščino, ki je že večkrat ob katastrofah prihitela kmečkemu prebivalstvu na pomoč.

Prav tako pa se je zbornični svetnik Mirko Kumer zavzel v kmetijski zbornici tudi za podporo našim slovenskim kmetijskim šolam v Št. Rupertu, Št. Jakobu in v Podravljah.

Naši kmetje posežejo v diskusijo

Po obeh predavanjih, iz katerih so udeleženci razvideli, kako nam je potrebno lastno kmečko zastopstvo ter kako vsestranski so problemi našega kmečkega človeka, se je razvila diskusija, v kateri je bilo možno še dopolniti z marsikatero druge strani eno ali drugo ugotovitev in misel govornikov.

Po razgovoru je bila predlagana razrešnica odboru. — Starosta slovenskih kmetov, Šturm iz Št. Tomaža pri Celovcu, je bil nato naprošen, da vodi pri izvolitvi novega odbora občni zbor.

Pri volitvah so bili nato soglasno izvoljeni:

Predsednik: Fric Kumer, Blato, občina Pliberk; **podpredsednik:** Anton Gallob, pd. Paulin, Goriče, občina Bekštajn; **tajnik:** dr. Marko Dumpelnik, živinozdravnik, Globasnica; **namestnik:** Alojz Cik, pd. Kušej, Libuče, občina Pliberk; **blagajnik:** Franci Roblek, pd. Pušelj, Sele, občina Sele. **Odborniki:** Jožef Koglek, župnik v Škocijanu; Ignac Domej, pd. Zgonc, Rinkole; Valentin Waldhauser, pd. Podner, Slovenji Plajberk; Jurij Trampuš, pd. Božič, Dob pri Pliberku; Rajmund Greiner, pd. Vranšek, Globasnica; Jože Perdacher, Holbiče, občina Škofiče; Franc Mert, pd. Mert, Bistrica pri Pliberku; Mirko Nachbar, pd. Krop, Bidra ves, občina Pliberk; Janko Tolmajer, Radiše; Jože Golautschnik, pd. Golautschnik, občina Žitara ves; Jože Štiker, pd. Štiker, Št. Peter, občina Št. Jakob v Rožu.

Po izvolitvi novega odbora se je zahvalil ponovno izvoljeni predsednik Kmečke gospodarske zveze g. Fric Kumer v imenu odbornikov za izkazano zaupanje. Obljubil je, da bodo izvoljeni odborniki zastavili vse svoje moči za zaščito interesov slovenskega kmečkega prebivalstva v deželi.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašujejo v našem listu!

Bombe v Hong Kongu

Komunistični teroristi so potopili z bombo tale policijski patroljni čoln. Kot so oblasti pozneje izjavile, so atentatorji pritrdili bombo ponoči, in sicer na spodnji del čolnovega trupa. Posadka policijskega čolna je ostala kot po čudežu nepoškodovana.

Literarno in kulturno udejstvovanje bogoslovca in spirituala Slomška v Celovcu

Anton Martin Slomšek je bogoslovje študiral v Celovcu, kjer je bilo skupno semenišče za krško in lavantinsko škofijo.

Kot 21-letni mladenič je stopil v bogoslovno šolo, po svojih nazorih pa je bil že zreli mož. Vse bogoslovne predmete je izdeloval z odliko. Poleg obveznih bogoslovnih predmetov je hodil še kot bogoslovec drugega letnika na celovski licej poslušat predavanja iz vzgojeslovja in je napravil tudi izpit iz tega predmeta.

Med vsemi takratnimi bogoslovci je Slomšek slovenščino najbolj obvladal. Že prvo leto svojega bivanja v celovski bogoslovnici je začel svojim tovarišem bogoslovcem dajati pouk iz slovenskega jezika, seveda s soglasjem in privolitvijo ravnateljstva.

Slomškovi prvi pesniški poskusi segajo v bogoslovno dobo. Nabral si je za celo zbirko lastnih pesmi. Prvi v zbirki je naslov »Slovenstvo«. Ta pesem je nastala 1822. Pesmi je Slomšek zlagal v bogoslovju do konca 3. letnika — 1824.

Diakonat je Slomšek prejel 5. septembra 1824, mašniško posvečenje pa 8. septembra 1824.

Četrty letnik bogoslovja je še študiral v Celovcu kot mlad duhovnik. Delal je prave čudeže s časom. V bogoslovnih predmetih je dobil povsod odlične red. Poleg študiranja bogoslovja je tudi to leto poučeval bogoslovce v slovenščini, kar mu je vzelo precej časa, ker se je moral vendar tudi sama nekaj pripravljati, brati slovenske knjige in popravljati naloge. Vsaj dve novi slovenski pesmi je zložil kot četrtoletnik.

Po končanem bogoslovju leta 1825 je imel še dopust, počitnice, ki jih je porabil za obisk dobrotnikov na Štajerskem, in celo v Ljubljano se je napotil v zadevah slovenskega slovstva, kar priča, da mu je slovenstvo tudi kot duhovniku bilo pri srcu. Čutil je tudi književniški poklic.

S 27. avgustom 1825 je bil nastavljen za kaplana na Bizeljskem, čeprav je imel možnost, ponudbo od škofije, da more iti nadaljevat študije na Dunaj.

Na Bizeljskem je Slomšek kljub vsem mnogovrstni zaposlitvi deloval tudi slovstveno. Prevajal je Schillerjevo pesem o »Zvonu« in zložil nekaj pesmi, med njimi znano »En hribček bom kupil« ter »Slovenec Slovenca vabi«. Lotil se je tudi predelave nekaterih narodnih pesmi, iztrebil iz njih nedostojno navlako in jim dal dostojno vsebino, vendar je pesmim ohranil veselje.

Tudi kot kaplan pri Novi Cerkvi je Slomšek zlagal nabožne in svetne pesmi.

V jeseni 1829 je lavantinski škof Cimerman mladega in agilnega kaplana Slomška poslal v Celovec za semeniškega spirituala. Dne 27. oktobra 1829 je prevzel novo

službo. Ravnateljstvo ga je prijazno sprejelo.

V Celovcu je Slomšek poleg službenih dolžnosti, ki jih je vršil prav vestno in goreče, hiteval tudi na dušnopastirsko pomoč in v raznih cerkvah (v mestu in na deželi) pridigoval v nemškem in slovenskem jeziku. Tako je leta 1834 imel v Blatogradu (Moosburgu) na binkoštni ponedeljek slovito pridigo o dolžnosti, spoštovati svoj materin jezik.

Tudi kot spiritual se je Slomšek udeleževal literarno in književno. Tako je leta 1831 izdal »Navod, kako pomagati bolnikom, ki so zboleli na koleri«. To je bil letak v obliki 22/33 cm, prevod spisa Morvaja Janoša v Babolni ob Tisi.

Naslednje leto (1832) je izšel molitvenik **Križev pot**, ki ga je sestavil Slomšek, a si ga je prisvojil in ga izdal v Gorici Josip Zabukovšek.

Leta 1833 je celovski tiskar Janez Leon natisnil »Pesme, po Koroškim ino Štajerskim znane, enokoljko popravljene ino na novo zložene«. Izdajo je menda pripravil Ahacelj, profesor na celovških državnih višjih šolah. Uredil jo je pa Slomšek, ki je vanjo vnesel 15 lastnih pesmi.

Naslednje leto, 1834, je pri Janezu Leonu v Celovcu izšlo »Krščansko devišstvo«, ki so ga »spisali mladi duhovniki v celovski duhovščini«, v resnici pa mu je bil avtor Slomšek sam, ki je mlademu rodu hotel dati priznanje (za kakšno sodelovanje) in pobudo za književno delovanje. — Ta knjiga je imela velik uspeh. Še za časa Slomškove službe kot duhovnega voditelja v Celovcu je doživela tri izdaje.

Sledila je leta 1835 knjižica »Posebni nauki ino molitve za žensko mladino«, nekak molitvenik, namenjen mladenkam, ki so znale brati.

Tudi mladeničem je Slomšek posvetil toplo skrb in jim leta 1837 izdal v Celovcu

(pri Janezu Leonu) »Življenja srečen pot«. Molitvenik je za Slomškovega življenja doživel štiri izdaje.

Ministrantov se je spiritual Slomšek spomnil leta 1838 s knjižico, ki ji je dal naslov »Angelska služba za mladeniče k sv. maši streči«.

Iz slovenskih vaj bogoslovcem v Celovcu pa sta nastali knjižici »Troje ljubeznivih otrok« in »Dve lepi reči za pridne otroke«, ki sta obe izšli leta 1838 v Celovcu pri Janezu Leonu. Verjetno je dal idejo Slomšek, obdelavo pa je prepustil učencem. Končno obliko za knjižno izdajo je prevzel spet sam.

V dobo njegove spiritualske službe spada tudi izdaja dobrih pridig, nekak praktičen priročnik. Zato je leta 1835 izdal pri Ferstlu v Gradcu »Hrano evangeljskih nauk bogoljubnim dušam za vse nedelje in praznike.« V glavnem je to Slomškovo delo, prispevali so pa pridige, ki jih je Slomšek opilil, tudi drugi.

Kot spiritual v Celovcu je Slomšek zložil znano pesem »Vesolja dom«, ki se začne: »Preljubo veselje, o kje si doma«. Slomškov življenjepisec dr. Kovačič pravi, da se je Slomšek zelo trudil za izobliko jezika in ljudstva in da so ga pri tem vodili pristno krščanski nagibi. Slomšek je izvajal in naglašal ljubezen do ljudstva iz četrte božje zapovedi. Kdor pa ljubi ljudstvo, mora ljubiti tudi njegov jezik. A kdor ljubi in neгуае svoj materni jezik, zaradi tega ne sovraži drugih jezikov in narodov.

Slomšku so v Celovcu delali nešteto težav in krivic. Prežali so na vsak njegov korak in lovili vsako njegovo besedo. Sumničili so ga kot »panslavista« in »državi nevarnega«. Toda Slomšek se ni dal oplahiti, ker je njegova vest pred Bogom bila čista. Dne 22. oktobra 1838 je Slomšek zapustil Celovec in prevzel župnijo v Vuzevici. Njegov naslednik kot spiritual v Celovcu je postal njegov bivši učenec Valentin Wiery. Pozneje je tudi on postal škof, krški — celovski.

Dr. Metod Turnšek

Izšla je pomembna angleška knjiga

V začetku oktobra je izšla v založbi naše Družbe sv. Mohorja knjiga, napisana v angleščini. Naslov ji je »The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia«. Njen pisatelj je Slovenec dr. Jože Felicijan, profesor zgodovine na Saint John College v Clevelandu v Združenih državah. Knjiga je tiskana na odličnem papirju in vezana v sivo platno. Ima 144 strani lepega, primerno velikega in razločnega tiska. Krasi jo več slik in en zemljevid. Stane 150 šil. odnosno 6 dolarjev.

O čem govori knjiga in zakaj je tako pomembna?

Dr. Felicijan se je kot zgodovinar lotil raziskovanja nastanka ameriških Združenih držav. Znano je, da je pripravil ustavo te današnje velesile znameniti Jefferson. Amerikanska ustava se odlikuje po spoštovanju ljudskih pravic in velja za vzor demokratične ustave. V Združenih državah so vsako leto volitve, pri katerih odločajo najširše ljudske plasti in izročajo zdaj temu zdaj onemu odličnemu državljanu oblast za nekaj časa. Na splošno so bili v Združenih državah prepričani, da je načela ameriške demokracije sestavil Jefferson sam, po svojem razmišljanju, iz mravnega prava. Dr. Felicijan pa je odkril,

Janez Jalen

31

Ograd

»Kako? Govorite!« Pavla je bolj ukazala, kakor pa prosila.

»Naslednji dan so našli na morju proti Benetkam prazen čoln. Ugotovili so, da je prav s tem čolnom nekdo ponoči odveslal iz tržaškega pristanišča.«

»Recite še, da so v čolnu našli kovček mojega moža.«

»Ne, tega ne morem reči. V čolnu ni bilo prav ničesar. Še vesel ne.«

»No torej —?«

»Kovčki so navadno toliko težki, da jih morje ne vrne več, če jih pogoltne.«

»Napravi pa trupla utopljenec.«

»Tudi ne vselej.«

Pavla je obmolknila. Naslonila je komolec na mizo in si podprla glavo.

»Milostljiva!« Odvetnikov glas je bil poln sočutja, kakor bi se bal, da s koncem svojega poročila preveč ne razburi Pavle. »Gospa doktorjeva!« Naslednje dni so videli tam okoli plavati gosposko oblečeno moško truplo s črno brado.«

Pavla se je zavnala. Gregorec je pričakoval, da vsak hip spet omahne na mizo in glasno zajoka. Že se je pripravljal, kako jo bo potolažil. Pavla ga je mirno gledala. In ko ni hotel on, je spregovorila sama:

»Kaj ste obmolknili? Povejte do konca.« Advokat se je začudil. Kakor bi skončaval razpravo pred sodiščem, je prav vsak-

danje povedal: »Zaradi previharnega morja trupla niso mogli uloviti. Ko so ga kasneje iskali, utopljenca nikjer več ni bilo.«

Pavli se je pomračil obraz. »Hoteli ste reči, gospod doktor, da je moj mož najprej vrgel svoj kovček v morje, da zabriše za sabo sled, potem je pa še sam skočil za njim.«

»Tako nekako bo, da.«

»Ni.«

»Čudim se vaši mirnosti.«

»Za trdno vem, da bi si bil Filip pogljal samo kroglo v glavo, če si je že mislil vzeti življenje. Sva večkrat govorila o tem.«

»Reces —?«

Odvetnik Gregorec sedaj prav nič ni vedel, kako misli Pavla o svojem možu. Ali si želi mrtvega ali živega. Pa bi bil strašno rad poizvedel. Začel je od drugega kraja:

»Milostljiva! S Filipom sva si bila kar dobra prijatelja. Kljub temu upam reči, da vam ni treba preveč žalovati za njim.«

Pavla se je odgovoru ognila: »O žalovanju govoriti ni še čas. Najprej mi jasno povejte, ali živi ali je mrtev, da bom mogla iti skozi življenje ravno pot. Naveličana sem opotekati se od ene strani ceste na drugo, kakor bi bila omotična.«

»Gospa Pavla! Zelo se bom prizadeval, da čimprej doženem, kaj je z vašim možem. In nad vse srečen bom, če bi kdaj tako našel, da bi se blagovolili na nadaljnji poti življenja opreti na mojo roko.«

Pavla je čutila, da bo vsak hip zardela in ni mogla nič odgovoriti.

Cin, cin, cin.

Spet je zapel zvonček zunaj nad vrati.

da je Jefferson prebiral razne avtorje, ki govore o vladanju in izročanju oblasti vladarju s strani ljudstva. Med drugimi knjigami je Jefferson bral tudi knjigo francoskega Jeana Bodina, ki govori o »kontraktualni teoriji« med ljudstvom in vladarjem ter navaja za primer tudi ustoličenje koroških vojvod. Jefferson se je na Bodinovi knjigi celo podpisal. Tako je dr. Felicijan dokazal, da je imel Jefferson pri svojih študijih pred očmi tudi ustoličenje koroških vojvod, pri katerem je slovensko ljudstvo izročalo oblast novoizbranemu knezu.

Tako v tej pomembni knjigi dr. Felicijan razlaga svoje izsledke, predstavlja bravec in pravnikom Bodinovo knjigo, na kateri se je Jefferson podpisal, obenem pa razlaga, kako je bilo z ustoličenjem koroških vojvod; kje je Koroška in kje živi slovensko ljudstvo. O Slovencih na kratko poudari tudi njihovo zgodovinsko pot in kulturni razvoj ter kakšno vlogo so imeli Slovenci v ameriškem življenju.

Knjiga je naprodaj pri avtorju v Združenih državah Amerike in pa pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu. Nanjo opozarjamo vse, ki znajo angleško, naše rojake v Angliji, v Severni Ameriki ter v Avstraliji. Knjiga spada v knjižnice vseh narodov sveta in je Mohorjevi tiskarni in založbi gotovo v čast.

APZ „Tone Tomšič“ v Celovcu

V okviru prireditev »Viva la musica« je v nedeljo, 22. oktobra, dopoldne gostoval v dvorani celovškega radia znani Akademski mešani pevski zbor »Tone Tomšič«.

Koncert ali bolje rečeno matineja se je žal vršila skoraj pred prazno dvorano. Kje je iskati vzrok za slab obisk, ne bomo raziskovali, hočemo samo reči, da je nastop ljubljanskih pevcev pod vodstvom odličnega dirigenta Marka Muniha navdušil maloštevilno publiko.

Program je obsegal dela renesančnih in baročnih komponistov: Josquina de Preza, Palestrine, Johanna Sebastiana Bacha, Gabrijele Plavca in predvsem Jacobusa Gallusa, katerega moteti in pesmi so danes v repertoarju že skoraj vsakega zborovskega ansambla. In vprav pesmi našega Gallusa so najbolj navdušile poslušalce.

Popoldne istega dne pa je zbor nastopil v veliki dvorani celovškega konservatorija.

Letošnji nastop Akademskega mešanega pevskega zbora »Toneta Tomšiča« v koroškem mestu, je vsekakor še utrdil ugled, ki ga zbor ljubljanskih študentov že tako uživa v svetu, in obenem potrdil, da tudi visoke uvrstitve septembra letos v Gorici na mednarodnem tekmovanju pevskih zborov »Seghizzi« in lani v Spittalu niso bile zgolj naključje.

pila v kuhinjo. Barbka je bila že zakurila za večerjo.

»Gospa! Doma vas lepo pozdravljajo in vas vabijo, da pridete na česnje.«

»Saj tudi pojdem. Obe pojdeva. In koj jutri. Kaj bi posedali v Gorici, ko je doma toliko dela. Stanovanje pa zastreva in zakleneva.«

»Prav imate. Kdo bi gledal te narejene mestne obraze. V Brdih je pa tako lepo, kadar česnje zore.«

Barbka se je od veselja zavrtela. Gospa pa je bila utrujena bolj kakor služkinja od poti v Brda in nazaj, čeprav je nosila poln jerbasa na glavi. Sedla je kar v kuhinji.

Pavla in Barbka sta večerjali samo kavo. Pridobili sta vanjo domač briški kruh. Bil je še svež. Pri Gradišniku je mama prav ta dan pekla.

Brda so zorila česnje. Vse rdeče jih je viselo in krošnjah dreves, postajale so vsak dan temnejše in debelejšje in čedalje niže so pripogibale veje. Zjutraj so se kosi spretavali med njimi in glasno prepevali sladkemu sadežu. Čez dan pa so se umaknili obiralcem in obiralkam, ki so s peclji vred obrgavali sočne hrustalke in polnili z njimi jerbasa, v katerih so jih briške žene in dekleta na glavi nosile prodajat na vse strani, celo prek Plav visoko gori v tolimnske hribe in še dlje, prav na Gorenjsko.

Tudi Pavla in Barbka sta pomagali obirati česnje. Pri Gradišniku jih je bilo toliko, da so jih z vozom vozili v Gorico, od koder so jih trgovci razpošiljali v domača, še več pa v daljna tuja mesta. V Brda je spet pričel pritekati denar. Z njim vred

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O

B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

FRANC RESMAN:

18

Iz dnevnika slovenskega izseljenca

Sprememba v vodstvu taborišča

Naš dosedanji taboriščni vodja poročnik Übler je moral nenadoma na fronto. Sestre in kuharice so za njim jokale in tudi mi smo se ga skoraj po enoletnem skupnem življenju v taborišču kar navadili. Otroke je imel rad in tudi drugače je postal vedno bolj pravičen. Nadomestil ga je starejši mož, po činu SS-ovski »feldvebl« Toma. Pa tudi glas je imel tak kot medved; če je zakričal, je donelo po celem taborišču. Prava zverina, sem si mislil in se tudi dolgo nisem z njim spoprijaznil.

Matejev oče pa je trdil: »Res precej vpije, a slab pa ne bo.« In res smo se potem z njim še kar nekaj razumeli. Pregledal je tudi zaloge, ki so precej narasle, in sam redno nadziral, da smo tudi vse dobili, kar nam je pripadalo. Sestram in kuharicam pa je bilo seveda žal, ker niso mogle več podpirati svojcev z darilnimi paketi.

Tudi naša Fani mora na delo

V začetku majnika pride v taborišče neki debelejši gospod. Poklicali so nato dekleta, stara komaj 14 let, nekatera niti še ne, in ta gospod si jih je ogledal od vseh strani — kot kak mešetar za živino. Drugo jutro pa jih je Toma že odpeljal v Nürnberg. Tako je tudi naša Fani prišla v službo, in sicer k nekemu trgovcu z ribami v sredini starega mesta. Nekaj dni nato pa je bil strašen bombni napad na mesto. Zvedeli pa smo potem šele od sina Franca, ki jo je šel v mesto iskat, da se ji ni nič zgodilo, čeprav je bil ta okraj skoraj popolnoma porušen in je mesto še več dni gorelo. Noči pa so čedalje bolj postajale nemirne in konec poletja smo morali skoraj vsako noč v klet.

V teh dneh je meni padel pri delu na žagi hlod na noge in tako sem tudi jaz moral posedati po taborišču. Toma mi je ležal precej v želodcu, ker je zaradi malenkosti podil otroke in sekiral ženo. Od Ledeniškega župana sem dobil paket in se mu je bilo treba zanj zahvaliti. Res sem si vzela čas, da mu pišem pismo, v katerem bi ga na marsikaj spomnil, na kar je v teku let že gotovo pozabil. In tokrat mi je bilo prvič po volji, da je taboriščni vodja Toma sam vsa pisma cenzuriral. Med drugim sem župana opomnil, da sem bil prvi, ki je bil odlikovan v prvi svetovni vojni z veliko srebrno kolajno, in tudi prvi, katerega kri je tekla za domovino in sem moral nato prenašati skoraj vsa leta vojne mraz in ujet-

ništvo v Sibiriji. Pa tudi potem, da sem delal kot občinski odbornik za korist vseh občanov in da sem bil samo zato izseljen, ker sem se drznil priznati, da sem sin slovenske matere. In tudi, da ti, ki so izseljevanje odredili, besede domovina sploh poznati ne morejo, ker drugače bi nam ne odrekli prošnje, ko smo jih prosili, da bi nas pustili počivati na sončnem bregu naše farne njive.

Pismo sem oddal in že nekaj dni nato me kliče naš taboriščni vodja Toma v pisarno. Čisto proti njegovi navadi mi je tokrat ponudil stol in me vprašal:

»Resman, povejte, zakaj ste tukaj?«

»Vidite,« mu odvrnem, »to nas tako jezi, ko pravzaprav ne vemo kaj smo zagrešili, da smo tukaj. Morate ja vi imeti nekaj v rokah.«

O vernih duš dan... Vseh spominov je god. Kakor iz grobov vstajajo ti spomini, palijo duše in po smrti vonjajo. Vsa razdejana lepota je znova razdejana, vse zlomljene peruti vnovič zlomljene. In če se izpozabi in človeka obišče kak svetel spomin, mu more posoditi komaj grenak nasmeh.

Siv dan je. Skozi okna preži v bajto. Tam sedi žena. Nesrečna mamica ji je ime. Široko ji strmé oči v sivost dneva, od koder se vzhijo spomini. Eni so drobni — v orehovitih lupinicah bi se lahko pripeljali. Druge bi bilo težko natovoriti na nerodne galeje. Drug drugega porivajo v ospredje brez prizanašanja.

Nekoč je to okno ljubilo sonce. Nageljni so ukali v njem. Marinka je šivala pri stroju in pogledovala čez nageljne na fante, ki so prepevali mimo.

Pekov pomočnik se je vozil s kolesom. V košu je prodajal žemlje. Vsakokrat je pri oknu zavriskal. Marinka mu je rekla norček. A ko je nekoč ta človek pogledal skozi špranjico med cvetličnimi lončki, je videla veliko sinje oko in zapeljiv koder na čelu. Vsak dan je potem pogledal, a nekoč ji je prišel kar v sobo na uho povedati: »Marinka, svečko bova prižgala.«

Od takrat je Marinka pogosto strmela.

»Takooo —? Povej!«

Doktor Vipavec je prisedel. Še vsa razburjena je Pavla pričela pripovedovati sanje. Andrej pa sam ni vedel, kdaj je ujel njeno roko in je ni več izpustil. Do konca pripovedovanja se je Pavli glas povsem umiril.

»Ne dam nič na sanje,« je spregovoril Andrej, ko je Pavla utihnila: »Vendar — V tvojem primeru pa kar dokaj pomenijo. Res, v čolnu brez vesla ploveš na odprtem morju in moja misel te povsod spremlja.«

»Andrej!« Gradišnikova Pavla je hvaležno pogledala Vipavčevega doktorja. Zdravnikov obraz se je otožno zasenčil, njegov glas pa je zgubil vso trdoto. Tako ga Pavla še nikoli ni slišala govoriti.

»Ne vem, če je zadnja leta, ki si jih prebila v Begunjah, še kdo toliko mislil nate kakor jaz. Filip gotovo ne. Včasih mi je bilo, da bi ponorel. Dolžil sem sebe tvoje nesreče.«

»Andrej —?«

Pavlina roka je zatrepetala. Podobno drhti ujeta golobica. Doktor Vipavec pa je nadaljeval, kakor bi se izpovedoval: »Nič se ne čudi in poslušaj!«

»Daj, govori!«

»Še gimnazijec sem bil, ko si mi bila izmed vseh odraščajočih deklet samo ti všeč. Pa kako si naj drzne sin kolona ozirati se za Gradišnikovo edinko! Najprej moram nekaj postati. Kaj takega, da bo Pavle vredno, sem si rekel, in se z vneto lotil učenja. Medtem pa moj ljubljene dekliček doraste. Potem pa — oh! Si že kako osvojim njeno srce.«

»Tukaj ni nič!« pravi. »Ste bili morda z NSDAP kaj navzkriž?«

»Ne da bi vedel, da bi bilo kaj posebnega. Dobil sem celo pohvalo, ker je vsa občina Ledince glasovala 10. aprila 1938 za Hitlerja. Bilo bi edino to, da sem se pripoznal za Slovenca, kar smo res vsi, ki smo tukaj.«

»To ni mogoče, to ni noben vzrok!« reče in nato še pristavi: »In še to vas moram vprašati, če ste že kdaj zaprosili, da bi vas izpustili iz taborišča. Zunaj ste vendar vsaj svoboden človek. Jaz bi na vašem mestu napravil prošnjo, ker z moje strani bo odobrena in tudi ‚Volksdeutsche Mittelstelle‘ jo bo podprla.«

Res sem zaprosil, da bi me izpustili iz taborišča s celo družino vred, in sicer na Predarlško, kjer sem imel mečaka, katerega sem prosil, da bi mi preskrbel stanovanje. Vendar je bilo naše taborišče prej razpuščeno, preden sem dobil kak odgovor. Naša naslednja postaja pa je bilo taborišče v Eichstättu. (Dalje prihodnjič)

Stroj je zastajal. Ljudje so ugibali. No, na svečnico je prijokala punčka na svet, drobna in rdeča kot rožni popek. Svečka so ji rekli. Fant s sinjim očesom pa je izginil.

Ko se je vrnila pomlad, niso več cveteli nageljni na Marinkinem oknu. Fantje so hodili mimo in se smejali. S sosedovega vrta je dišalo po resedi in se sladko spajalo s pesmijo, ki jo je tiho pela Marinka: »Aja, tutaj!«

Mlada mamica je malo šivala. Svečko je ujkala na kolenih in strmela na ono stran ceste, kjer so se pozibavale velike ivanjščice in neprestano besedičile s svojimi belimi jezički: »Ne bo se vrnil, ne, ne in ne!«

Nocoj bo jok

Podnevi so se ji smejali murni v travi: »Hi, hi!«, ponoči so jo dražile žabe v mlaki: »Ha, ha!«

Joj, Marinka!

Ampak kadar je bilo najhuje, je dvignila svojo ljubljeno punčko:

»Poglejte jo, moja je in za ves svet je ne dam.«

Pa je prišel dan, ko je Svečka ugasnila. Umrta je. Kako, kaj — kdo ve! Zaprte oči je imela in suha ustka. Drobčkanó je jokal zvonček, ko so jo nesli k pogrebu.

»Prav nič ne dvomim, da bi si ga bil.« Pavla se je grenko nasmehnila.

»No vidiš. Dokončal sem medicino v najkrajšem času, kar je mogoče. Niti meseca nisem zamudil. Poln upov sem se vrnil domov. Pa —

Dekleta soj' ga ženo

Sem našel poročeno...

Vipavec je utihnil. Tudi Pavla ni mogla spregovoriti. Samo svojo levico je položila na zdravnikovo desnico in narahlo pobožala. Andrej je potresel z glavo, kakor bi se hotel z vso silo otresti zoprne misli: »Da, da!«

— Komur je sreče dar bila klofuta —

Doktor Vipavec je globoko zajel sapo.

»Andrej!« je zaprosila Pavla: »Ne muči samega sebe!«

»Nič me ne izgovarjaj.« Vipavec je zamahnil z roko, kakor bi koga hotel udariti: »Vse življenje si bom očital, da je tvoje nesreče in moje osamelosti krivo moje plaho obotavljanje. Zato pa! Če Filip res več ne živi, me tokrat nihče ne prehit. Najmanj pa kak odvetnik, ki se mu spet predvsem ljubi lepe domačije v Brdih.«

Zapuščeni ženi doktorja Andrejčiča so se zalesketale oči: »Ne omenjaj mi ljudi, ki so mi zoprni in nič se ne boj.«

Zdravnik Vipavec je naglo vstal: »Pavla —?!«

Gradišnikova Pavla se je počasi dvignila in se zravnala. Iz njenega obraza je zažarela v trpljenju dozorela mladostna lepota. Zdravnik Vipavec je razprostrl roke, da jo

Dragotin Kette:

Na očetovem grobu

Povedi, mračni me grobar, s seboj na zeleni, na senčni grob njegov, kjer križi železen, kamnit je krov, pod njim uživa otec svet pokoj.

Ah, dobro ti je tukaj, otec moj! A jaz potujem pot ti negotov brez smotra, brez prijateljev, drugóv, brez sreče, sam, a z dušoj žalostnoj.

Zakaj si pravil, otec, mi nekđaj o svetski sreči, otec? Sen je, sen! Življenje je sovraštvo, večer boj...

Pač ljubim te, a ker te ljubim, znaj, ne želel bi ti spet iz groba ven. Le spavaj, spavaj, srečni otec moj!

Ta pogreb!

Sosedov hlapec je nesel belo krstico pod pazduho kot zabojo, za katerega je vseeno, ali ga nese tako ali tako. Otroci so se topli za bele dalije. Vsak bi rad najlepšo. Eden je med prerivanjem padel v blato sredi ceste in potem na ves glas jokal. Za njimi je prav sama stopala mlada, črno oblečena mamica z ogromno boleščjo v duši.

izza vogala sta pogledali dve ženski in se skrili. Tisti brezverski čevljar se je grdo nakremžil in se zasukal na pragu tako, da je sprevedu kazal hrbet. V oknih otrokovih botrov so se močno zamajale rože. Nekdo se je bil potuhnil. Vse to je videla Marinka skozi solze. Vse to in še mnogo. In je bila vendar mati, toda ne kot so druge matere. — Ne — ne taka! Ob rojstvu njenega otroka ni bil nihče srečen, ker je bil sad grešne ljubezni.

Svečko so pokopali. Kupček belih dalij je ostal.

Siv dan preži skozi okna v bajto. Tam sedi žena. Mamica ji je ime. Trpi in se spominja. Nenadno potrka na okno:

»Marinka, pojdi, svečko bova prižgala!«

Vsa se strese. Eh, veter! Vernih duš dan je.

»Pojdem,« se odloči in gre.

Na koncu pokopališča joka bel marmornat angelček. Krog njega sadi nezakonska mamica rože in tiho kliče Svečko. Oko ji obstane na angelčkovem obrazku. Zdi se ji, (Konec na naslednji strani)

se je razživela dobra volja, ki sta jo že od pomladi sem dušili stiska in skrb.

Utrujena od dela med tednom je Gradišnikova Pavla v nedeljo popoldne počivala na klopci med latniki. Sprva je brala o nesrečnem Jurčičevem desetem bratu, pa so ji kmalu začele lesti oči skupaj. Odložila je knjigo, se oprla z roko ob naslonjalo, si podprla glavo in zadremala. V sanjah je Pavla odveslala v majhnem čolnu na odprto morje. Prvi večji val ji je pa iztrgal obe vesli iz rok. Plavati ni znala, da bi se pogrnala v morje in ju ulovila. Prav nič si ni mogla pomagati. Veter je gnal čoln neznan kam. Kljub temu, da ni bilo na vsem obzorju ne ladje ne čolna, je hotela klicati na pomoč, pa ji je od same groze odpovedal glas. Samo stokala je, kakor bi ji že zmanjkovalo sape.

Tedaj je zagledala med valovi zdravnika Vipavca. Vlovil je bil eno izmed njenih vesel in je z lahkoto plaval proti daljnemu bregu. Nje in njenega čolna pa ni videl. Ko ni mogla klicati na pomoč, je Pavla hotela planiti pokonci, da vsaj z mahanjem rok opozori Andreja nase. Premaknila se je in spet zadihala. Sedaj bo lahko poklicala na pomoč. »Aha!« se je oddahnila.

Ta hip se je Pavla zbudila. Dvoje rok ji je zatiskalo oči in ponarejen glas je vprašal: »Kdo je?«

»Andrej.«

Doktor Vipavec se je začudil: »Videla si me, ko sem prihajal, pa si se potajila.«

»Ne. Pravkar sem te hotela v sanjah poklicati na pomoč. In sem te tudi pravzaprav. Ko si me predramil, še nisem bila povsem budna.«

objame, vso lepo in mikavno, pa se mu je za pol koraka odmaknila. Pred njenimi prsi so zablestele razprte bele dlani, kakor bi hotela z njimi prikriti svojo lepoto. Otožno prijazno je odgovorila: »Andrej! Ne še. Ne smeva. Najprej naj se razjasnijo časi.«

Sedaj se je doktor Vipavec odmaknil za korak. Pa si je ta hip že premislil. Stisnil je pest in uporno potresel z glavo: »Ne! Kar smejo drugi, smem tudi jaz.« Naglo je stopil naprej, ujel Pavlino roko in jo burno poljubil. Pavla mu ni branila. Mu ni mogla. Tako dobro ji je leta ni bilo. Morebiti še nikoli ne.

»Veš, Pavla,« se je razširočil doktor Andrej, »sedaj me pa lahko zaničuješ.«

»Te nimam za kaj.«

»O pač. Samemu sebi dano besedo sem prelomil.«

»Kako to?«

Še kot gimnazijec sem se zarekel, da nikoli nobeni ženski ne poljubim roke. In je doslej res nisem.«

»No, če večjih grehov nimaš —«

»Pavla!«

Andrej je stopil tik Pavle. Ni se mu umaknila. Molče sta stala nekaj časa drug poleg drugega. Lepo jima je bilo. Naenkrat se je pa Pavla domislila: »Čakaj! Češenj ti prinesem.«

»Nočem,« je narejeno zatrmoglavil Andrej: »Sam splezam prav v vrh najvišjega drevesa in se jih nazobljem. Sem bil za danes dovolj prikrajšan. Jestni češnje iz skled in s krožnikom je prav tako, kakor poljubovati svoji ljubljene roko namesto —«

(Dalje prihodnjič)

Nocoj bo jok

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

da veter maje kamnite kodrčke in da se ji skrivnostno bliža beli obrazek. Bliža se in se bolešno dotakne njenih lic:

»Mamica!«

»Ti, ki si blagoslovljena s tem svetim imenom in zaradi njega nesrečna, obriši solzo! Za ljubezen so te opeharili. Nič zato! Odpusti jim! Tudi tebi je odpuščen. Tisti angelček, ki si mu dala prostora pod toplim materinskim srcem in ga nisi odslovila, da bi zakrila svoj greh, ki si mu potem pokazala božjo luč in Mamico, ki si mu molila in pela in mu razkrila vse, kar je najlepšega ustvaril Bog — tisti angelček ti je izprosil odpuščenje. Lepa je tvoja Svečka. Še ničesar umazanega ni srečala, ker še ni sama tekala po svetu. Ti si jo vodila po belih stezah. Vsa v vonju tistih žrtev, ki jih daruje nesrečna materina ljubezen detetu, je prišla med krilatce. Dobro je tvoji Svečki.

Slišiš, ampak nocoj bo jok!

So žene, ki jim zdravniki in nezdravniki z noži ukradejo nerojena deteta. Ne ukradejo — same jih ponujajo. Ko bi ti otroci mogli, z obema rokama bi objeli materino srce in bi prosili: Mamica, ne! Pa če bi tudi kričali, ne vem, če bi jih te strašne matere čule.

Nocoj bo jok, jok, zakaj strašno jokajo nerojeni otroci.«

»Pa kje so ti otroci?«

»Joj, Bog zapre od žalosti oči! Ne vprašuj, matil!«

Mati Marinka se zgane. Na licih jo zebe od angelčkovega kodra. Pobožno začne prižigati svečke na grobu svojega otroka.

Vrba žaluje do tal, ko oznanja veter skozi veje: »Slišite, ampak nocoj bo jok!« Križanteme vseppek žalostno zmagujejo: »Ljudje, ljudje!«

Ana G.

Avstrijska televizija

PETEK, 3. novembra: 10.00 Televizija v šoli: La Telescolaire Francaise — 11.00 Program za delavce: Bog potrebuje ljudi — 18.00 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 18.20 Poročila — 18.25 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Tako se živi v Švici — 19.00 Zeleni svet: Mednarodni poljedelski magazin — 19.20 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Državljska vojna v Rusiji — 21.55 Parlamentarni pogovori — 22.45 Čas v sliki — 23.05 Konjske jahalne dirke, prenos iz dunajske Mestne hale.

SOBOTA, 4. novembra: 16.00 Poročila — 16.03 Za otroke od 5. leta dalje: Patrik in Putrik kot urarja — 16.20 Za družino: Če ne bi bilo glasbe — 16.45 Kako so videli drugi; doprinos k sedanosti — 17.10 Evropska mesta, dokumentarni film o Parizu — 17.40 Ples z zakoncem Fern — 18.25 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradsom — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Zlati strel, zabavna oddaja, prenos 2. nemškega programa — 21.50 športna poročila — 22.20 Čas v sliki — 22.40 Nočni program: Osamljeni orel; film divjega zapada.

NEDELJA, 5. novembra: 16.30 Poročila — 16.33 Za otroke od 11. leta dalje: Nelson in Festus —

TOREK, 7. novembra: 18.00 Tečaj angleškega jezika — 18.20 Poročila — 18.25 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Nočni sel javlja... — 18.55 Tip revija — 19.00 Avstrijska slika — 19.20 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Obzorja, razgledi, poizvedovanja, pojasnila — 21.00 Beg brez izhoda (2. del), Franza Petra Wirtha — 22.05 Čas v sliki — 22.25 Z našimi najboljšimi priporočili — 23.10 Konec.

SREDA, 8. novembra: 10.00 Televizija v šoli: Smučarska gimnastika — 11.00 Program za delavce — 12.10 Šport — 17.00 Poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Gašperček in mali beli medved — 17.45 Colin Low poroča iz Kanade o jezdenju divjih konj — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.30 Poročila — 18.25 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Kulturne aktualnosti — 18.55 Tip revija — 19.10 Mathias Wiemann pripoveduje — 19.20 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik; — 20.15 Kaj sem? Veselo ugibanje — 21.00 Beg brez izhoda (3. del) — 22.20 Forumski pogovori; vodi dr. Günther Nenning — 23.20 Čas v sliki — 23.40 Konec.

Izreden uspeh sovjetskih znanstvenikov o vesolju

Po štirih mesecih letanja v vesoljski praznini — izstrelili so jo 12. junija — je sovjetska avtomatična vesoljska postaja Venere 4 v sredo, 18. oktobra, mehko pristala na površini Venere (zvezde Severnice), ki je oddaljena od nas 80 milijonov kilometrov. Avtomatična postaja je spustila na površino planeta pravcat laboratorij, sestavljen iz silno preciznih merilnih ter drugih aparatov.

Laboratorij je dolgo časa posredoval na Zemljo izredno zanimive podatke. Ti so med drugim pokazali, da sestoji Venerina atmosfera (ozračje) skoro izključno iz ogljikovega dioksida. Temperatura se suče med 40 in 280 stopinjami Celzija, pritisk pa doseže celo 15 atmosfer; kisika in vodne pare je za okrog 1,5 odstotka. Signale sovjetske avtomatične vesoljske postaje je ujeta tudi angleška opazovalna postaja Jodrell Bank, katere ravnatelj Lovell je bil še posebno zadovoljen spričo sovjetskega vabila o sodelovanju pri tem poskusu.

Potovanje avtomatske vesoljske postaje (sonde) Venere 4 je trajalo štiri mesece. Preletela je 350 milijonov kilometrov. Med potovanjem je sonda oddajala na Zemljo veliko količino podatkov o fizičnih lastnostih vesolja. Ko se je približevala Veneri, je registrirala pomanjkanje pasov žarčenja okoli Venere. Ugotovila je šibak pas iz vodika. Podatke, ki jih je avtomatična postaja poslala na Zemljo, sedaj proučujejo in jih bodo objavili.

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 5. 11.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 6. 11.: 14.15 Poročila, vreme, objave, pregled sporeda. Za našo vas. Kaj pravi živinozdravnik. — 18.15 Dober večer našim malim poslusalcem. — TOREK, 7. 11.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Športni mozaik. Kulturna panorama. — SREDA, 8. 11.: 14.15 Poročila, vreme, objave! Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 9. 11.: 14.15 Poročila, vreme, objave. J. Špicar: Krst. — Prof. M. Rus: Jezikovne napake — I. — PETEK, 10. 11.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Dr. N. Kuret: Poganstvo in krščanstvo v naših šegah: Martinovo — zahvalni praznik (Nekdanji zahvalni praznik po končanem poljskih delih je prekril sveti Martin.) — SOBOTA, 11. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

SADJARJI!

Najbolj zanesljivo rastoča sadna drevesca nudi domača sadna drevesnica MARKO POLZER, Lazar pri št. Vidu v Podjuni. Ribizelj, češplje, maravelj polovična cena. Ing. MARKO POLZER, pd. Lazar št. VID V PODJUNI

Kaj moram vedeti v dolžinskih merah

(Nadaljevanje s 5. strani)
zajete vse vrste čevljev od otroških do moških. V koncentracijskem taborišču Dachau sem že leta 1943 videl moška kopita z dolžino označeno v centimetrih n. pr. 26, 26,5, 27, 27,5 itd., centimetrski dolžine se menda poslužujejo tudi v Švici za vojaške čevlje. Ta ukrep bi bil samo za pozdraviti, le da to ne bo šlo čez noč.

Pripomba: Podobno kot angleška označba dolžine čevljev, se je tudi preko Evrope proti koncu 19. stoletja razširilo merjenje lahkega zgornjega usnja na angleške kvadratne čevlje (30,4 krat 30,4 centimetrov), kar znaša okrog 9,29 kvadratnih decimetrov. Nekateri tvrdke so na škodo kupovalcev usnja uporabljale manjše kvadrate n. pr. 28 krat 28 centimetrov. Da bi bilo takih zlorab konec, so v Nemčiji že leta 1938 prepovedali prodajo usnja na angleške kvadrate, temveč samo na kvadratne decimetre. To vest je prva prinesla strokovna revija Der Deutsche Schuhmachermeister, aprila 1938.

O p o m b a: Podplate in vse ostalo težko usnje so tedaj prodajali na kilograme, funte itd. Boks, ševro, lak itd. pa na angleške kvadrate. Andrej Tišler

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI
Radiohaus
KERN
Klagenfurt, Burggasse

PEČI in štedilnike

znamke Tirolia v najboljši kvaliteti in največji izbiri!

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

PRIDNO POMOČNICO

išče solidna zdravnikova družina na Dunaju kot pomoč gospodinjji v družinski domačnosti. Dobri pogoji in dobra plača! — Poudarimo poslato na upravo lista pod geslom „Zanesljiva“.

17.10 Mladinski svet — mednarodni magazin — 17.30 Tukaj prihaja Peter. Kaj doživlja mladenič iz Stockholma na deželi — 18.00 Naš nedeljski program: „Pustolovščine dobrega vojaka Švejka“ — 18.25 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Mi — dokumentacija iz Avstrije — Marchfeld — 19.00 Čas v sliki in od tedna do tedna — 19.30 Športni pregled: mednarodna tekma Avstrija : Grčija — 20.25 Beseda v nedeljo zvečer — 20.30 Beg brez izhoda; igra v treh delih Franza Petra Wirtha — 21.55 Čas v sliki — 22.15 Sedem reči. Kulturna zgodovina iz naše vsakdanjosti — 23.10 Konec.

PONEDELJEK, 6. novembra: 18.00 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 18.20 Poročila — 18.25 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.30 Tako se smejejo v Franciji — 18.55 Tip revija — 19.00 To je mogoče samo v Mexicu — 19.20 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Evropsko glasbeno tekmovanje za 1967 — zadnja uprizoritev — 21.25 Poštni predač 7000 — 21.35 šport — 22.35 Čas v sliki — 22.55 Zene mojih prijateljev, igra Thea von Alsta — 23.20 Konec.

A&O
Preissensation!

Vom 3. bis 11. Nov. 67.:

A&O HAUSHALTSCHOKOLADE

400 g-Tfl. **8.50**

Weiters empfehlen wir Ihnen als **A&O**-Markenwaren:

ASO KAFFEE "GOLD" 250 g **24.-**
meisterhaft geröstet, aromatisch

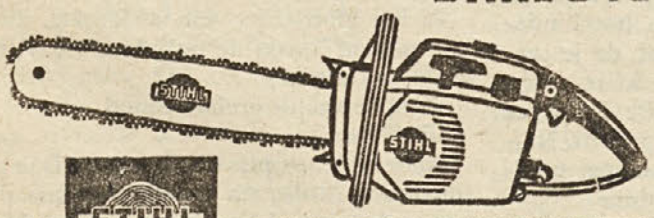
A&O WINTERMISCHUNG 200 g **6.-**
feinst gefüllte Hustenbonbons

...und außerdem: **3% A&O-RABATT!**

Übrigens: **ASO KAFFEE nicht vergessen!**

Wieder eine neue, sensationelle Motorsäge von STIHL: die STIHL-040, ca. 8,7 PS stark, 6,8 kg leicht — nur 1,8 Kilo pro PS. Kennen Sie eine Motorsäge, die das übertrifft?

STIHL 040

Nasveti, prodaja, postrežba strankam

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2
P. Dobrla ves
9141 EBERNDORF
Telefon 04237-246